

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Právnická fakulta

Pavel Balihar

Obchodní veřejná soutěž

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Doc. JUDr. Stanislav Plíva, CSc.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31. května 2010

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem v ní vyznačil všechny prameny, z nichž jsem čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Praze 1.6.2010

Pavel Balihar

Poděkování

Děkuji panu Doc. JUDr. Stanislavu Plívovi, CSc. , vedoucímu mé diplomové práce, za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování. Poděkování patří také mým nejbližším a rodině za podporu a shovívavost.

V Praze 1.6.2010

Pavel Balihar

Obsah

Úvod.....	3
ČÁST PRVNÍ – OBCHODNÍ SMLOUVY	5
1. Obchodní smlouvy.....	5
1.1. Pojem smlouvy obecně.....	5
1.2. Smlouvy podle obchodního zákoníku.....	7
2. Odchytky obchodněprávní úpravy uzavírání smluv od obecné	11
2.1. Písemná forma smluv	11
2.2. Dodatečné doplnění smlouvy.....	14
2.3. Odstoupení od smlouvy uzavřené v tísni	16
2.4. Obchodní podmínky a formulářové smlouvy.....	17
2.5. Veřejný návrh a smlouva o uzavření smlouvy budoucí	19
ČÁST DRUHÁ – OBCHODNÍ VEŘEJNÁ SOUTĚŽ.....	22
3. Obecný úvod	22
3.1. Odklony při uzavírání smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže.....	22
3.2. Použití obchodní veřejné soutěže	25
3.3. Výběrové řízení a tendr.....	27
4. Vyhlášení soutěže.....	30
5. Náležitosti vyhlášení.....	31
5.1. Obsahové náležitosti	32
5.2. Procesní náležitosti.....	34
6. Změny podmínek soutěže a její zrušení.....	38
7. Zahnutí návrhu do soutěže.....	43
8. Změny a odvolání návrhu	46
9. Výběr nejvhodnějšího návrhu.....	48
10. Uzavření smlouvy.....	52
ČÁST TŘETÍ – POSTAVENÍ VEŘEJNÉ OBCHODNÍ SOUTĚŽE V ČESKÉM PRÁVU.....	55
11. Zákonná úprava v obchodním zákoníku a hospodářském zákoníku.....	55
12. Veřejné zakázky a veřejná soutěž podle občanského zákoníku.....	57

ZÁVĚR.....	59
Seznam zkratk	62
Použitá literatura.....	63
Summary.....	65
Seznam klíčových slov:.....	66

Úvod

Cílem této diplomové práce je analyzovat institut veřejné obchodní soutěže, s důrazem na poukázání na účelnost a oprávněnost její úpravy v právním řádu. Zároveň bych rád poukázal na to, že v posledních letech lze vyzorovat sestupnou tendenci, pokud jde o míru využití veřejné obchodní soutěže v podnikatelské praxi. Tento propad je od přijetí obchodního zákoníku, jenž představoval prostředek k transformaci ekonomiky z centrálně plánované na ekonomiku tržní, opravdu markantní. Z tohoto důvodu se budu snažit vyzdvihnout výhody uzavírání smluv na základě veřejné obchodní soutěže.

Příčinou, proč obchodní veřejnou soutěž podnikatelé stále méně využívají, je mimo jiné i fakt, že řadě z nich nemusí plně vyhovovat kogentnost její úpravy. Vztahy mezi podnikatelskými subjekty jsou založeny více na dispozitivnosti, a pokud jde přímo o smluvní vztahy, je u nich v maximální míře využíván princip smluvní volnosti. Zejména to, že tato volnost může být v určitých směrech svazována kogentní úpravou, podnikatele vede ke snaze využít jiných institutů k uzavření jejich smluvních vztahů, namísto užití obchodní veřejné soutěže.

V souvislosti se zmíněným úpadkem nelze pominout ani to, že v důsledku dvojí rekodifikace zákona o veřejných zakázkách došlo k úplnému osamostatnění a nezávislosti úpravy veřejných zakázek ve speciálním zákoně. Ty totiž představují speciální formu obchodní veřejné soutěže. Původní úprava v zákoně č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, odkazovala subsidiárně na ustanovení v obchodním zákoníku o veřejné obchodní soutěži, ale po jejím nahrazení zákonem č. 40/2004 Sb., který byl později také nahrazen, a to zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, bylo od této subsidiarity upuštěno a zároveň došlo k omezení možnosti použít veřejnou obchodní soutěž namísto veřejných zakázek.

I přes tento pokles využití obchodní veřejné soutěže v praxi, nelze pominout to, že představuje zvláštní způsob uzavírání smluv. Tomu také odpovídá koncepce této diplomové práce, neboť se její první část věnuje obchodním smlouvám a jejich uzavírání. V této části se zaměřuji především na odchylky a modifikace úpravy v obchodním zákoníku oproti obecné úpravě uzavírání smluv. Zároveň se zde snažím

poukázat na důvody, které zákonodárce k zavedení daných rozdílů pro obchodní smlouvy vedlo.

Druhá část práce je celá věnována bližšímu rozboru zákonné úpravy obchodní veřejné soutěže. V této části se snažím klást důraz na klady jejího použití, jako prostředku směřujícímu k uzavření smlouvy. Zároveň ovšem nemohu v této souvislosti ani opomenout určitá úskalí a problémy, jež jsou s touto úpravou spojena. Ve shodě s většinou autorů je totiž nutné si přiznat, že je místy dosti problematická. Hlavní rozpory vyvolává zejména stanovení kogentnosti pro všechna ustanovení obchodního zákoníku upravující obchodní veřejnou soutěž, čemuž se též více věnuji s odkazem na konkrétní ustanovení zákona, které lze v tomto směru považovat za sporná. Obecně jsem pak vyzoroval, že mezi autory právních literatur zabývajících se obchodní veřejnou soutěží panuje v jejich výkladech dosti často nejednotnost. Z tohoto důvodu se v této části také snažím o to, poskytnout vícero relevantních názorů a stanovisek těchto autorů, spolu s jejich argumentací. Tyto se pak snažím doplnit též stanovisky soudů v podobě jejich judikatury.

Třetí část práce pak přibližuje postavení veřejné obchodní soutěže v českém právu, spolu s porovnáním s předchozí úpravou v hospodářském zákoníku. V souvislosti s tímto zde zaměřuji pozornost též na dva jiné instituty, které s veřejnou soutěží do určité míry souvisí. Prvním z nich jsou veřejné zakázky, které, jak bylo uvedeno výše, představují speciální formu veřejné obchodní soutěže. Druhý reprezentuje veřejná soutěž upravená v občanském zákoníku. V jejím případě, se však, i přes podobný název, jedná o zcela odlišný institut.

V závěru se snažím poskytnout zhodnocení zjištěných kladů a záporů obchodní veřejné soutěže, spolu s nastíněním možných řešení, jak se některými z problému, na které jsem ve své práci narazil, vypořádat.

ČÁST PRVNÍ – OBCHODNÍ SMLOUVY

1. Obchodní smlouvy

1.1. Pojem smlouvy obecně

Smlouva je základním pojmem smluvního závazkového práva a zároveň je též nejtypičtějším právním úkonem soukromého práva. Vzhledem ke svému významu proto bývá v literaturách často označována za jeden z jeho základních pilířů. I přes nesporný význam institutu smlouvy, nenalezneme nikde v občanském zákoníku ani v obchodním zákoníku, na rozdíl od řady zahraničních právních úprav, její definici. Naproti tomu alespoň občanský zákoník upravuje proces vzniku smlouvy.¹

Jestliže máme poskytnout definici smlouvy, lze uvést to stanovisko zastávané naprostou většinou právní vědy, jež ji charakterizuje jako dvoustranný, případně vícestranný právní úkon, z něhož vzniká závazkový právní vztah. Z uvedeného lze dovodit, že pojmové znaky smlouvy tvoří to, že se jedná o právní úkon, jehož následkem je určitý závazkový právní vztah, přičemž tyto znaky pak musí být vždy bezvýhradně naplněny. Zároveň však platí, že tato, řekněme obecná definice smlouvy, může být v literaturách různým způsobem modifikovaná. Příkladem lze uvést, co ke smlouvě říká povinná literatura určená studentům právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ke studiu občanského práva: „Smlouva je dvoustranný, respektive vícestranný právní úkon, k jehož vzniku je třeba shodného projevu vůle (dohody – konsenzu) dvou, respektive více smluvních stran ohledně celého obsahu smlouvy.“²

Není však smyslem ani účelem této práce zabývat se ve větší míře zkoumáním obecné definice smluv, či je zde dokonce všechny uvádět. Avšak je vhodné zmínit jeden problém, jenž v této souvislosti vzniká a který se týká výše uvedeného výrazu „dvoustranný právní úkon“, respektive „vícestranný právní úkon“. Otázkou zůstává, co je míněno pod tímto spojením? Touto otázkou se zabývala blíže například Zuklínová, jež v jedné ze svých prací podává téměř veškeré relevantní názory právních teoretiků na

---

¹ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ze dne 26. února 1964, § 43 a násl.

² J. Dvořák in Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné 2. 3. Díl: Závazkové právo, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 28.

tento problém, které v dané době panovaly. Výsledkem jejích úvah je pak závěr, že by mělo být namísto pojmu „dvoustranných či vícestranných právních úkonů“ používáno zásadně výrazu „právní úkony dvou (nebo více) stran“, neboť jak uvádí, výraz „strannost“ je dle jejího mínění pro smlouvu zcela nevhodný³. I přes tyto úvahy však u většiny autorů převládá, při jejich snahách o podání definic pojmu smlouvy, právě ona „strannost“⁴, byť tomu tak také není vždy, neboť kupříkladu třeba Eliáš se též přiklání k názoru Zuklínové, když uvádí: „Lépe by však snad bylo o smlouvě hovořit nikoli jako o dvoustranném právním úkonu, ale jako o právním úkonu dvou stran.“⁵

Vrátíme-li se k pojmu smlouvy obecně, je nutno konstatovat, že smlouva má vždy za následek vznik, změnu nebo zánik závazkového právního vztahu, tedy práv a povinností, a to za předpokladu, že jsou splněny veškeré náležitosti právních úkonů, na jejichž základě daná smlouva vzniká. Mezi obecné náležitosti smlouvy se řadí náležitost subjektu, náležitost vůle, náležitost projevu vůle a náležitost předmětu právního úkonu, tj. jeho možnost a jeho dovolenost.

Z obecné úpravy smlouvy, jak je obsažena v § 43 a násl. ObčZák, lze dovodit, že každá smlouva se skládá z právního úkonu návrhu smlouvy (oferty), a z přijetí tohoto návrhu (akceptace). Proto se v právních literaturách také uvádí, že uzavírání smluv je dvoufázovým procesem, kdy první fází tvoří zmiňovaný návrh smlouvy a druhou, na něj navazující, přijetí návrhu. Ovšem o dvoufázovosti procesu uzavírání smluv nelze hovořit vždy, neboť u určitých typů smluv může k těmto základním dvěma fázím přistoupit fáze třetí, respektive čtvrtá, tak jako tomu je v případě obchodní veřejné soutěže, jakožto zvláštního způsobu uzavírání obchodních smluv, o níž je pojednáváno více zejména ve druhé části této práce.

---

³ Zuklínová, M. Smlouva, Praha: Academia, 1985, str. 73.

⁴ Kromě J. Dvořáka (viz. poznámka 1, str. 28) hovoří o smlouvě jako o dvoustranném, respektive vícestranném, právním úkonu také J. Fiala in Fiala, J. a kol. Občanské právo hmotné. 3. Vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2002, str. 252, nebo J. Hurdík in Fiala, J. a kol. Občanské právo. Praha: ASPI, a.s., 2006, str. 189.

⁵ In Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P. a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní závazky. 4. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, str. 50.

1.2. Smlouvy podle obchodního zákoníku

Jak bylo uvedeno v předchozí podkapitole, stejně tak jako v občanském zákoníku se nevyskytuje obecná definice smlouvy, ani zákoník obchodní neobsahuje žádnou definici smlouvy obchodní. Navíc v něm není termín obchodní smlouva vůbec použit. Zároveň však musíme přiznat, že takováto situace není v obchodním právu ostatních evropských států nikterak neobvyklá, neboť pojem obchodní smlouvy bývá jejich právní naukou často ztotožňován a nahrazován pojmem „obchod“.⁶

Přestože pojem „obchod“ ve výše uvedeném slova smyslu můžeme najít již ve všeobecném obchodním zákoníku, který platil na území Československa až do roku 1950 a nadále je takto užíván i v obchodních zákonících řady evropských zemí (kupříkladu francouzském či německém), vydal se v současnosti platný obchodní zákoník poněkud jinou cestou. Zákonodárci totiž při jeho tvorbě nenavázali na dřívější úpravu, když zavedli nový termín „obchodní závazkové vztahy“, přičemž termín „obchod“ se v něm vyskytuje již ve zcela jiném významu a souvislosti. Je třeba zdůraznit, že se v tomto případě nejednalo pouze o změnu termínů, ale i o odchýlnou normativní koncepci: „Československý zákonodárce zavedením nového pojmu obchodních závazkových vztahů jenom potvrdil, že dědictví uplynulých 40 let budeme snímat dlouho a obtížně. V koncepci tohoto pojmu totiž nemůžeme nevidět znamení totalitního občanského a hospodářského zákoníku a zejména zákoníku mezinárodního obchodu, který byl pouze obligačním kodexem. Obchodní závazkové vztahy jsou pokusem skloubit naše dědictví s tradičními koncepcemi obchodního práva, pokusem nepochybně odvážným, který však příliš nezapadá do vidiny sjednocené Evropy.“⁷

S ohledem na absenci definice obchodní smlouvy, respektive samotného termínu, v obchodním zákoníku, je potřeba vycházet právě z pojmu „obchodního závazkového vztahu“ (§ 261 ObchZák). Na základě toho lze konstatovat, že obchodní smlouvou je tedy smlouva, jejímž uzavřením vzniká obchodní závazkový vztah.⁸ Obchodní smlouva sama o sobě ovšem představuje pouze jednu z několika typů právních skutečností, jež dávají vzniknout obchodním závazkovým vztahům. Nelze

---

⁶ K používání termínu „obchod“ v obchodním právu některých evropských zemí blíže in Pelikánová, I. Obchodní právo. Obligační právo. 4. díl. Praha: ASPI, 2009, str. 31.

⁷ I. Pelikánová in Pelikánová, I. a kol. Obchodní právo. II. díl. 2. přepracované vydání. Praha: CODEX Bohemia, s.r.o., 2003, str. 152.

⁸ Kopáč, L. Obchodní kontrakty. I. díl. 1. vydání, Praha: Prospektrum, spol s r.o., 1993, str. 19.

proto ztotožňovat obchodní závazkový vztah s obchodní smlouvou, neboť ta je pojmem významově užším než obchodní závazkový vztah.

Vzhledem k tomu, že obchodní smlouvy tvoří podmnožinu obchodních závazkových vztahů, lze je rozdělit stejným způsobem jako je, a to na následující typy smluv:

- a. Absolutní obchodní smlouvy.
- b. Relativní obchodní smlouvy.
- c. Fakultativní obchodní smlouvy.

Mezi absolutní obchodní smlouvy se řadí ty smlouvy, jež se řídí obchodním zákoníkem bez ohledu na povahu stran smluvního vztahu a bez ohledu na to, zda jsou uzavírány při podnikatelské činnosti nebo při činnosti jiné. V § 261 odst. 3 ObchZák jsou taxativně vymezeny absolutní obchodní závazkové vztahy, mezi nimi i absolutní obchodní smlouvy (např. smlouvy, jimiž se převádí podíl společníka, smlouvy o převodu členských práv a povinností, úplatné smlouvy týkající se cenných papírů, smlouvy o burzovních obchodech nebo třeba smlouva o prodeji podniku nebo jeho části).

Relativní obchodní smlouvy lze rozdělit do dvou skupin. První z nich tvoří smlouvy, které jsou uzavírány mezi podnikateli navzájem a u nichž je zřejmé, že se týkají podnikatelské činnosti smluvních stran. Druhou skupinu reprezentují smlouvy, uzavřené mezi státem nebo samosprávnou územní jednotkou na straně jedné a podnikatelem při jeho podnikatelské činnosti na straně druhé, pokud se tyto smlouvy týkají zabezpečování veřejných potřeb. Zákonná úprava vychází z § 261 odst. 1 a 2 ObchZák.

Jako fakultativní obchodní smlouvy lze označit ty smlouvy, u nichž si při jejich uzavírání smluvní strany dohodly v souladu s ustanovením § 262 ObchZák, že se jejich smluvní závazkový vztah (pokud nespadá pod vztahy uvedené v § 261 ObchZák) bude řídit obchodním zákoníkem. Z příslušného ustanovení § 262 odst. 1 a 2 dále vyplývá, že pro platnost takovéto dohody musí být splněny ještě další podmínky, kterými jsou písemná forma dohody a požadavek, aby dohoda nesměřovala ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, který není podnikatelem. Zároveň však smluvní strany

nesmí zapomínat ani na to, že se na tyto vztahy vztahují ustanovení občanského zákoníku i zvláštních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách a zneužívajících klauzulích. V těchto případech platí obecné pravidlo, podle kterého se tato ustanovení použijí vždy, když je to na prospěch smluvní straně, která není podnikatelem.

Výše uvedené třídění obchodních smluv není příliš časté, proto pro úplnost uvedu členění dle jiného kritéria, jež je uváděno v některých právních literaturách.⁹ Toto dělení obchodních smluv vychází z toho, jaká právní úprava se na ně vztahuje. Podle této systematiky pak lze rozdělit obchodní smlouvy na:

- a. Smlouvy upravené jako smluvní typ obchodním zákoníkem.
- b. Smlouvy upravené jako smluvní typ pouze občanským zákoníkem.
- c. Smlouvy neupravené jako smluvní typ obchodním ani občanským zákoníkem.

První kategorie se tedy řídí výhradně obchodním zákoníkem. Druhá kategorie smluv, do níž náleží např. nájemní smlouva, smlouva o sdružení nebo kupní smlouva, jejímž předmětem je nemovitost, se řídí příslušnými ustanoveními občanského zákoníku o daném typu smlouvy (v ostatních otázkách občanským zákoníkem neupravených se však, s výjimkou směnné smlouvy související s podnikáním smluvních stran, řídí obchodním zákoníkem).¹⁰ Smlouvy náležící do třetí kategorie bývají v některých literaturách, vedle termínu nepojmenované smlouvy, označovány jako smlouvy innominátní. Možnost uzavřít tyto nepojmenované smlouvy umožňuje § 269 odst. 2 ObchZák, který zároveň stanoví pro kontrahenty podmínku, a to dostatečné určení předmětu těchto smluv zakládajících obchodní závazky.

Třídění smluv podle tohoto hlediska je v právní nauce dosti časté, a proto je potřeba dbát toho, aby nesvádělo k jakémusi zjednodušování, pokud jde o prameny smluvních vztahů. Zejména je důležité brát v potaz fakt, že Česká republika, jakožto

---

⁹ Plíva, S. Obchodní závazkové vztahy. Praha: ASPI, 2006, str. 41.

¹⁰ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, v § 261 odst. 6 stanoví: „Smlouvy mezi osobami uvedenými v odstavcích 1 a 2, které nejsou upraveny v hlavě II této části zákona a jsou upraveny jako smluvní typ v občanském zákoníku, se řídí příslušnými ustanoveními o tomto smluvním typu v občanském zákoníku a obchodním zákoníkem. Směnná smlouva související s podnikáním stran se však řídí tímto zákonem a použijí se na ni přiměřeně ustanovení tohoto zákona o kupní smlouvě.“

členský stát Evropské unie, je vázána též prameny komunitárního práva. Právě z tohoto důvodu je potřeba vždy přihlížet nejen k úpravě občanského zákoníku, obchodního zákoníku a úpravě zvláštních zákonů, ale také k těmto pramenům práva. Pro úpravu smluvního práva, jakožto pro celé odvětví obchodního práva, tedy platí, že je obsáhlejší a složitější, neboť je tvořena více prameny než pouze obchodním a občanským zákoníkem. Všechny tyto prameny jsou hierarchicky uspořádané.

2. Odchytky obchodněprávní úpravy uzavírání smluv od obecné

Obchodní zákoník obsahuje v rámci vlastní obecné úpravy závazkového práva taktéž část věnovanou právním úkonům a smlouvám. Zde se však více, nežli u většiny ostatních obligačních institutů, navazuje na normativní konstrukce obsažené v občanském zákoníku, tudíž je obojí úprava těsně provázána, neboť obchodní zákoník neobsahuje komplexní úpravu o uzavírání smluv, ale pouze některá jí věnovaná ustanovení. V návaznosti na uvedené lze konstatovat, že pro danou oblast platí úprava v občanském zákoníku s odchylkami a doplňky podle zákoníku obchodního. Tyto odchylky a modifikace se týkají hlavně tzv. podstatných částí smlouvy, písemné formy, všeobecných nebo jiných obchodních podmínek, přijetí návrhu smlouvy, veřejného návrhu na uzavření smlouvy, obchodní veřejné soutěže a smlouvy o uzavření budoucí smlouvy.¹¹

V obchodním zákoníku jsou tato odchýlná ustanovení obsažena v Části III - Obchodní závazkové vztahy, Hlava I - Obecné podmínky části, Díl II - Některá ustanovení o právních úkonech (§ 266 a násl.), Díl III - Některá ustanovení o uzavírání smlouvy (§ 269 a násl.) a Díl IV - Smlouva o uzavření budoucí smlouvy (§ 289 a násl.). V následujících podkapitolách budu o těchto jednotlivých odchylkách pojednávat blíže (s výjimkou obchodní veřejné soutěže, již je věnována druhá a třetí část této práce).

2.1. Písemná forma smluv

Obchodní zákoník, shodně jako občanský zákoník, vychází z toho, že smlouvy nevyžadují ke své platnosti a účinnosti žádnou určitou formu, proto ani obecně nestanoví písemnou formu pro obchodní smlouvy, pouze v § 272 stanoví písemnou formu pro některé z nich.

---

¹¹ Plíva, S. Obchodní závazkové vztahy. Praha: ASPI, a. s., 2006, str. 43.

Na základě zmíněného ustanovení lze smlouvy, u nichž je vyžadována písemná forma, rozdělit do těchto tří skupin:

a. První skupina tvoří ty smlouvy, u nichž je písemná forma vyžadována přímo v zákoně. Do této skupiny patří například smlouva o prodeji podniku (§ 476 ObchZák), smlouva o nájmu podniku (§ 488b ObchZák), smlouva o koupi najaté věci (§ 489 ObchZák), licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví (§ 508 ObchZák), smlouva o nájmu dopravního prostředku (§ 630 ObchZák), smlouva o provozu dopravního prostředku (§ 638 ObchZák), smlouva o obchodním zastoupení (§ 652 ObchZák), smlouva o tichém společenství (§ 673 ObchZák), smlouva o otevření akreditivu (§ 682 ObchZák) nebo smlouva o výhradním prodeji (§ 745 ObchZák).

b. Druhou skupinu reprezentují smlouvy, při jejichž uzavírání projeví alespoň jedna ze stran při jednání o uzavření smlouvy vůli, aby smlouva byla uzavřena písemně (§ 272 odst. 1 ObchZák).

c. Třetí skupinou představují smlouvy uzavřené písemně na základě dohody osob, jež danou smlouvu uzavírají. Tato dohoda může být kupříkladu ve smlouvě o smlouvě budoucí.

Určitý problém může nastat při snaze určit, jaké jednání smluvní strany lze považovat jako projevení vůle, aby byla smlouva uzavřena písemně. Je tomu tak zejména ve spojení s faktem, že při uzavírání obchodních smluv bývá nezřídka návrh smlouvy předkládán budoucí smluvní stranou písemně, přičemž tedy vystupuje otázka, zda toto má být považováno jako projevení vůle uzavřít smlouvu v písemné formě. Odpověď k tomuto podal ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud, ve kterém došel mimo jiné k závěru, že předložení písemného návrhu na uzavření smlouvy, nelze bez dalšího považovat za projev vůle navrhovatele předmětnou smlouvu v písemné formě skutečně uzavřít.¹²

Mimo výše uvedených případů, v nichž je vyžadována písemná forma při uzavírání obchodních smluv, obsahuje obchodní zákoník ještě další významnou

---

¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.2.1998, sp. zn. 2 Odo 76/1997, Soudní judikatura 14/98, str. 328, dále se Nejvyšší soud ČR vyjádřil k nutnosti písemné formy obchodní smlouvy též v Rozsudku ze dne 28.8.2001, sp. zn. 29 Odo 14/2001, publikovaném v Soudní judikatura 11/2001, str. 564, v němž se vyjádřil k tomuto tak, že pokud není písemná forma smlouvy předepsána, je rozhodující pro hodnocení jednání stran, k čemu směřovala jejich vůle při uzavírání smlouvy.

odchylku od obecné úpravy týkající se písemné formy. Zatím co podle § 40 odst. 2 ObčZák platí, že byla-li uzavřena smlouva písemně, je možné ji změnit nebo zrušit pouze písemně, pro obchodní smlouvy se použije speciální úprava v § 272 odst. 2, podle které je nutnost písemné formy pro změnu či zrušení stanovena pouze v případě, jestliže písemná smlouva, jíž se změna týká, obsahuje takovou podmínku. Formulace toho ustanovení je však z hlediska logiky dosti nešťastná, neboť pokud zákon stanoví pro uzavření smlouvy určitou formu, měla by být tato forma dodržena i v případě její změny či zrušení.

Z důvodu tohoto zjevného nesouladu pak někteří autoři zastávají při výkladu dotčeného ustanovení názor, že ve všech případech, kdy je zákonem předepsaná písemná forma pro platné uzavření smlouvy (tedy i obchodním zákoníkem), by měla být měněna a rušena taktéž pouze písemně podle obecného ustanovení § 40 odst. 2.¹³ Ačkoliv je tento názor z logického pohledu jistě pochopitelný, nelze se s ním plně ztotožnit, protože prolomuje jedno ze základních pravidel stanovených obchodním zákoníkem v § 1 odst. 2, podle kterého lze na obchodní vztahy¹⁴ užit předpis práva občanského pouze tehdy, nejsou-li upraveny speciálními ustanoveními obchodního zákoníku.

V tomto případě představuje § 40 odst. 2 ObčZák obecné ustanovení k § 272 odst. 2 ObchZák, jakožto ustanovení speciálnímu, proto je vyloučena možnost jeho použití. Podle mého názoru je možností, jak daný rozpor odstranit, chceme-li plně respektovat zákon, vydat se cestou legislativní úpravy.

Pro úplnost je vhodné uvést, že pokud se jedná o náležitosti písemné formy, neobsahuje obchodní zákoník žádná speciální ustanovení, proto se tyto náležitosti zcela řídí obecnou úpravou v § 40 ObčZák.

---

¹³ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 99, shodně též L. Kopáč in Stuna, S. a kol.: Obchodní zákoník s podrobným komentářem pro právní a podnikatelskou praxi. Praha: Trizonia, 1992, s 300.

¹⁴ Obchodními vztahy v tomto případě rozumíme takové vztahy, které jsou uvedené v Zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, v § 1 odst. 1.

2.2. Dodatečné doplnění smlouvy

Z obecné úpravy občanského zákoníku vyplývá, že podmínkou vzniku smlouvy je dohoda o celém obsahu smlouvy, tedy úplný soulad mezi ofertou a akceptací. Přesto však obchodní zákoník umožňuje tuto podmínku prolomit s tím, že dává účastníkům možnost, aby si ponechali určitou část obsahu smlouvy otevřenou. Pokud zůstaneme u obecné úpravy, znamená jakákoliv změna, dodatek nebo jiná podobná odchylka od původního návrhu nabídnutí nového návrhu. V takovémto případě hovoříme, že došlo k protinávru. Jeho následkem je zánik původního návrhu, v důsledku čehož započíná proces uzavírání smlouvy opět od počátku.

Mezi podnikateli ovšem nezdědka dochází k situacím, kdy evidentně mají v úmyslu zamýšlenou smlouvu uzavřít, pouze se nemohou dohodnout na jejich určitých bodech. V těchto situacích je nasnadě, aby podnikatelé mezi sebou smlouvu uzavřeli s tím, že některé části budou dohodnuty později.

Obchodní zákoník poskytuje nad rámec obecné úpravy občanského zákoníku hned několik způsobů, jak uzavřít smlouvu s jejím dodatečným doplněním. První z nich je upraven ustanovením § 269 odst. 3 ObchZák, podle něhož je možné, aby dohoda o určité části smlouvy byla nahrazena dohodou stran o způsobu, jakým bude obsah závazku dodatečně určen. Zákon však takovouto dohodu podmiňuje tím, že způsob dodatečného určení nesmí záviset na vůli pouze jedné strany. Zároveň stanoví ještě další podmínku, kterou je nutnost písemné formy této dohody pro případ, má-li být chybějící část smlouvy určena soudem nebo určitou osobou. Pokud dochází k uzavření smlouvy výše uvedeným způsobem, bývá někdy tento proces označován jako uzavírání smlouvy na základě neúplné oferty¹⁵. Podstatné pro tuto úpravu je to, že se tato dohoda může týkat nepodstatných i podstatných částí obsahu smlouvy.

Další možnosti uzavření „neúplné“ obchodní smlouvy poskytuje podnikatelům obchodní zákoník v § 270 odst. 1 a 2. Toto ustanovení dává účastníkům více alternativ, jak se vypořádat se záměrem uzavřít smlouvu s dodatečným určením některých částí smlouvy. Pro tuto úpravu je však podstatné to, že oproti předchozímu ji lze aplikovat pouze na nepodstatné části smlouvy a nikoliv na podstatné.

---

¹⁵ K. Eliáš a B. Havel in Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P. a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní závazky. 4. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, str. 52.

První z alternativ poskytovaných § 271 odst. 1 ObchZák je ta, aby se strany při uzavírání smlouvy dohodly, že určité nepodstatné části budou smlouveny dodatečně po jejím uzavření, a to bez dalšího. Při tomto postupu vyplývá ze zákonné úpravy, že uzavřená dohoda zakládá odkládací podmínku platnosti smlouvy. Jejím následkem bude to, že jestliže nedojde k dohodě o chybějící části, uzavřená smlouva nenabude platnosti, a to ani v rozsahu, v jakém byla dohodnuta.

Modifikací uvedeného postupu je situace, kdy se smluvní strany dohodnou na ujednání, podle něhož se nejedná o podmínku odkládací, nýbrž o podmínku rozvazovací. Takováto podmínka potom znamená, že se obchodní smlouva stane po jejím uzavření platná v dohodnutém rozsahu, nicméně jestliže do předem stanovené doby nedojde k dohodě o zbylých částech, přestane být smlouva již platnou.

Třetí z variant, které připouští zmiňované ustanovené je, že si účastníci při uzavírání smlouvy nestanoví ani jednu z uvedených podmínek, díky čemuž nebude mít nedosažení dohody o doplnění chybějících částí vliv na platnost smlouvy. Výsledkem takového počítání je, že smlouva je od jejího uzavření platná v rozsahu, jaký byl dohodnut při uzavření smlouvy bez plánovaného doplnění. Zákon pro takovýto postup používá dikci, že kontrahenti musí dát tento záměr nepochybně najevo před uzavřením smlouvy. Otázkou zůstává, jaký projev lze považovat jako „nepochybné dání najevo“ smluvní stranou. Pro tyto případy zákon stanoví, že v pochybnostech se bude jednat o smlouvu s podmínkou, jež má odkládací charakter (vzhledem k formulaci platí uvedené i v pochybnostech, zda se jedná o podmínku rozvazovací).

Ke zmíněné zákonné úpravě obsažené v § 270 odst. 1 ObchZák uvádí Pelikánová, že je lze chápat jako převzetí tzv. punktací, které upravoval již všeobecný občanský zákoník z roku 1811.¹⁶ Pro přiblížení pojmu punktace si dovolím, stejně jako Pelikánová,¹⁷ citovat Krčmáře, neboť jeho definici považuji za výstižnou a zároveň i dokládající, jak hluboké kořeny punktace mají. Kramář tedy k punktacím říká: „Slovo punktace je mnohoznačné, ale zpravidla se jím vyrozumívá listina zřízená o smlouvě, které se něčeho nedostává k hotovosti...strany dohodnuvše se o podstatných kusech

---

¹⁶ Poválečný občanský zákoník z roku 1950 úpravu všeobecného občanského zákoníku z roku 1811 týkající se punktací nepřevzal a stejně tak se s ní nesetkáme ani v současnosti platném občanském zákoníku.

¹⁷ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 94.

smlouvy, dohodnutí takovéto pokládají za perfektní, vyjednávání o dalších kusech sice si zůstávají, ale tak, že kdyby v té příčině nebylo docíleno dohody, mají platit subsidiární ustanovení zákonná. Osvědčení pak situace takové vidí zákon v tom, že strany sepíší a podepíší spis o kusech, o kterých se dohodly.¹⁸

Poslední ze zákonem dovolených postupů uzavření neúplné smlouvy umožňuje dohodu stran, aby chybějící obsah smlouvy týkající se nepodstatných částí byl doplněn soudem nebo určenou osobou. I pro takovéto řešení (stejně jako při postupu dle ustanovení § 269 odst. 3 ObchZák) se po smluvních stranách vyžaduje písemná forma takovéto dohody. Zákonem zároveň podmiňuje účinnost dohodnuté smlouvy jejím doplněním s tím, že pokud se tak nestane, zaniká její platnost zánikem závazku dohodnout chybějící část smlouvy. Opět ale zákon poskytuje výjimku, aby si strany dohodly, že sjednaná část má i přesto zůstat v platnosti.

2.3. Odstoupení od smlouvy uzavřené v tísní

Přestože úprava odstoupení od smlouvy uzavřené v tísní nepatří přímo mezi ustanovení věnovaná uzavírání smluv, ale mezi ustanovení upravující právní úkony, považují za vhodné uvést ji v této části jako další z významných odchylek od obecné úpravy obchodních smluv.

Zatímco občanský zákoník¹⁹ dává účastníkovi možnost, jež uzavřel smlouvu, odstoupit od ní v případě, že ji uzavřel v tísní za nápadně nevýhodných podmínek (jedná se o případ jednostranného odstoupení od smlouvy), obchodní zákoník takovéto počínání v případě obchodních smluv vylučuje. Činí tak ustanovením § 267 odst. 2 ObchZák, které výslovně vylučuje možnost použití § 49 ObčZák v obchodních závazkových vztazích.

Tato odlišná úprava je nejspíše odrazem toho, že pokud se osoba rozhodne podnikat, měla by tak učinit po řádném uvážení tak, aby si byla předem plně vědoma všech možných rizik, jež jsou s touto činností spojená. Navíc často dochází k tomu, že se podnikatel dostane do tísně pouze vlastní vinnou (např. špatným hospodařením se

---

¹⁸ Krčmář, J. Základy přednášek o právu občanském. Právo obligační, Praha: Všeherd, 1924, str. 39

¹⁹ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ze dne 26. února 1964, § 49.

svým majetkem), a proto je nucen – při zachování principu volné konkurence - přistoupit na horší podmínky. Lze konstatovat, že tato úprava naplňuje v plné míře jeden z principů, na němž je obchodní smluvní právo postaveno, tím je smluvní volnost stran a zároveň je vyjádřením principu pevnosti a stálosti obchodních závazkových vztahů.²⁰

2.4. Obchodní podmínky a formulářové smlouvy

Dalším specifickým obchodněprávní úpravou uzavírání obchodních smluv je možnost určit část obsahu smlouvy odkazem na tzv. obchodní podmínky. Takto odkázat lze buď na obchodní podmínky jako celek, nebo jen na jejich část. Takovéto počínání umožňuje podnikatelům § 273 odst. 1 ObchZák, které rozlišuje dva typy podmínek: všeobecné obchodní podmínky a jiné obchodní podmínky.

První skupinou, tedy všeobecnými obchodními podmínkami, se rozumí takové podmínky, jež jsou vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi. Jejich hlavním účelem je poskytnutí větší jistoty smluvním stranám v jejich vzájemných vztazích. Zároveň se ze strany kontrahentů předpokládá znalost těchto obchodních podmínek, což je odůvodňováno jejich profesionalitou. Z tohoto důvodu postačí pouhý odkaz ve smlouvě na tyto podmínky a v případě sporu není třeba prokazovat jejich znalost druhým účastníkem.

Tento princip představuje určité snížení úrovně ochrany smluvních stran, přesto však neznamena, že smluvní partner při uzavírání smlouvy, jež má odkazovat na určité všeobecné obchodní podmínky, nemá právo požadovat, aby se s nimi v případě jejich neznalosti seznámil. Pokud tak ovšem neučiní před podpisem takovéto smlouvy, nebude se moc dovolávat na neznalost těchto podmínek.

Ačkoliv takovýto postoj, s kterým se ztotožňují, zaujímá při výkladu daného ustanovení většina autorů,²¹ najdou se i odlišné názory. Pelikánová ve svých publikacích dovozuje, že i u všeobecných podmínek vypracovaných odbornými nebo zájmovými

---

²⁰ Tyto principy jsou v této souvislosti uvedeny také in Pospíšilová, A., Pospíšil, M. Obchodní vztahy a spory. 1. Vydání. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2005, str. 34.

²¹ M. Tomsa in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 861, shodně I. Koblíha in Koblíha, I. a kolektiv, Obchodní zákoník. Komentář, Praha: Linde Praha, 2006, str. 888, nebo in Slovákova, Z.: České obchodní právo, Praha : Nakladatelství Karolinum, 2007, str. 150.

organizacemi je potřeba naplnit podmínku jejich přiložení k návrhu nebo jejich známosti.²² Toto své stanovisko později odůvodňuje mimo jiné tím, že se v poslední době stírá rozdíl míry ochrany spotřebitelů a podnikatelů, jakožto profesionálů, což je dle jejího názoru důsledkem větší technické komplikovanosti a specializovanosti dodávek, jež sebou nesou oslabení postavení podnikatele v oblasti jiné, než je jeho obor činnosti.²³

Pro druhou skupinu podmínek, na něž uzavřené smlouvy odkazují (zákon používá označení „jiné obchodní podmínky“), je oproti předchozímu pro jejich platnost bezpodmínečně požadováno, aby byly smluvním stranám známy, případně byly ke smlouvě přiloženy. Tato podmínka je odrazem toho, že v těchto případech se všeobecná znalost nepředpokládá. Jestliže podmínky nejsou přímo přiloženy ke smlouvě, je nezbytné, aby ta smluvní strana, která se na závaznost podmínek odvolává, prokázala jejich znalost druhou stranou. V těchto případech je, oproti odkazům na všeobecné obchodní podmínky, nositelkou důkazního břemena strana dovolávající se jejich závaznosti. Z tohoto důvodu je doporučováno připojení textu podmínek ke smlouvě pro jistotu vždy.

Všechny druhy obchodních podmínek, na které je ve smlouvě odkazováno, mají společné, že se stávají její součástí, a to v takovém znění, jaké měly v době uzavření smlouvy. Tudíž fakt, že navrhovatel provede později případnou změnu či novelizaci obchodních podmínek, sám o sobě neznamena, že by došlo ke změně uzavřené smlouvy. To je možné jen tehdy, pokud si smluvní strany provedené změny učiní součástí smlouvy dohodou vyjádřenou výslovně, případně aktivním konkludentním jednáním.

Dalším společným znakem je, že v situacích, kdy smluvní ujednání upravují určitou otázku jinak než obchodní podmínky, mají přednost právě ona odchylná ujednání.²⁴ Naproti tomu je však třeba vždy dbát toho, že obchodní podmínky, stejně jako pro všechny ostatní ustanovení smlouvy, mají přednost před dispozitivními

---

²² Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 105.

²³ Pelikánová, I.: Obchodní právo. Obligační právo – komparativní rozbor. 4. díl. Praha: ASPI, 2009, str. 159.

²⁴ Přednost odchylných smluvních ujednání před obchodními podmínkami vyplývá z § 273 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ze dne 5. listopadu 1991.

ustanoveními zákona i před obchodními zvyklostmi.

Mimo možnosti uzavřít obchodní smlouvu s odkazem na obchodní podmínky umožňuje obchodní zákoník uzavřít obchodní smlouvy též prostřednictvím formulářů užívaných v obchodním styku, a to v § 273 odst. 3. Tyto tzv. formulářové smlouvy,²⁵ které bývají v praxi velmi často používány, mohou představovat určitou modifikaci předchozího, neboť zpravidla znamenají, že text obchodních podmínek je zapracován přímo do znění smlouvy. Do textu takovýchto smluv se poté pouze doplňují konkrétní údaje pro daný smluvní případ, mezi které náleží zejména označení druhé smluvní strany. Uvedené však nebrání ani takové možnosti, aby tyto smlouvy dále odkazovaly na obchodní podmínky, nejčastěji pak na všeobecné obchodní podmínky.

Formulářové smlouvy bývají výhodné především pro navrhovatele, neboť nedávají přílišný prostor protistraně k vyjednávání o jejich změnách, přičemž jsou často způsobilé vytvořit určitý psychologický tlak na akceptanta a vytvořit v něm dojem jejich nezměnitelnosti.²⁶ Mnohem větší význam ovšem pro všechny smluvní strany spočívá zejména ve způsobilosti formulářových smluv podstatně urychlit kontrakční proces. Proto bývají používány nečastěji tam, kde jsou navrhovatelem nabízeny standardizované produkty, které se nemění a k nimž má předpřipravené typizované formulářové smlouvy. Běžně se s nimi můžeme nejčastěji setkat v bankách, kde bývají využívány při uzavírání smluv o vedení účtu. Pro formulářové smlouvy ovšem v každém případě platí, že pokud jsou uzavírané s osobou, která není podnikatelem, je třeba na ně pohlížet jako na smlouvy adhezní ve smyslu § 262 odst. 4 ObchZák a je na ně proto vždy nutno aplikovat ustanovení určené k ochraně spotřebitele.

2.5. Veřejný návrh a smlouva o uzavření smlouvy budoucí

Při běžném uzavírání smlouvy, musí být její návrh adresován jedné nebo více osobám v něm určeným. V rámci obchodněprávních vztahů však obchodní zákoník v §§ 276 až 280 upravuje i specifickou cestu k uzavření obchodní smlouvy prostřednictvím veřejného návrhu na uzavření smlouvy, který má své specifické znaky, jež jsou pro něj

---

²⁵ Tento termín používá např. Z. Kovařík in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. II. Díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 1298.

²⁶ Podobné názor ve vztahu k formulářovým smlouvám zastává I. Pelikánová in Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 106.

typické a jimiž se zároveň odlišuje od ostatních návrhů.

K těmto, pro něj charakteristickým, znakům náleží v první řadě to, že navrhovatel se veřejným návrhem obrací na předem neomezený okruh osob za účelem uzavření smlouvy. Pokud by se obrátil jen na vymezený okruh subjektů, nejednalo by se o veřejný návrh, nýbrž pouze o výzvu k podávání návrhů na uzavření smlouvy. Dalším ze znaků je vícestupňovost kontraktačního procesu. Zatím co uzavírání smlouvy běžným způsobem se skládá pouze z oferty a akceptace, při uzavírání smlouvy na základě veřejného návrhu je vyžadováno k perfekci smlouvy navíc její potvrzení navrhovatelem akceptantovi.²⁷

Mimo to zákon stanoví též další podmínky, které je potřeba naplnit, aby se skutečně mohlo jednat o veřejný návrh na uzavření smlouvy. Jednou z nich je nutnost uveřejnění návrhu. V souvislosti s tímto vznikají s odkazem na znění § 277 ObchZák určité spory. V předmětném ustanovení se uvádí: „Veřejný návrh lze odvolat, jestliže navrhovatel odvolání oznámí před přijetím veřejného návrhu způsobem, kterým byl veřejný návrh zveřejněn.“²⁸

Tento spor vyvolává použití pojmu „zveřejnění“, neboť obchodní zákoník rozlišuje mezi „zveřejněním“ a „uveřejněním“. Podle ustanovení § 769 ObchZák je totiž povinnost „zveřejnění“ stanovená obchodním zákoníkem splněna zveřejněním v Obchodním věstníku, zatímco „uveřejnění“ blíže neupravuje a je tak pouze na uvážení vyhlášovatele, jakým způsobem tak učiní. I přes zjevně nešťastnou formulaci v § 277 ObchZák zastává většina autorů názor, že se v tomto případě nejedná o „zveřejnění“ ve smyslu § 679 ObchZák, ale postačí jakékoliv oznámení veřejnosti.²⁹ Odlišné stanovisko, ačkoliv s pochybnostmi, zda toto bylo záměrem zákonodárce, pak zastává například Pelikánová, podle níž je jednou z podmínek stanovených obchodním zákoníkem pro veřejný návrh jeho zveřejnění v Obchodním věstníku.³⁰ Přikláním se však ke

---

²⁷ Vícestupňovostí i neurčitostí se vedle veřejného návrhu vyznačuje i další institut, jež se řadí mezi odchylky uzavírání smluv upravených obchodním zákoníkem, kterým je obchodní veřejná soutěž. Jejím bližšímu rozboru jsou věnovány Část druhá a Část třetí této diplomové práce.

²⁸ Zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 277.

²⁹ Stejně stanovisko k problematice uveřejnění veřejného návrhu na uzavření smlouvy zastává například S. Plíva in Plíva, S. Obchodní závazkové vztahy. Praha: ASPI, a. s., 2006, str. 49, nebo taktéž in L. Kopáč in Kopáč, L. Obchodní kontrakty. I. díl. 1. vydání, Praha: Prospektrum, spol s r.o., 1993, str. 47.

³⁰ Pelikánová, I. Obchodní právo. Obligační právo – komparativní rozbor. 4. díl. Praha: ASPI, 2009, str. 234.

stanovisku, že toto zřejmě skutečně nebylo záměrem, neboť by v takovémto případě došlo ke zbytečnému omezení okruhu veřejných návrhů. Navíc je třeba vzít též v potaz to, že zákon ani dále nestanoví žádnou formu ani způsob uveřejnění veřejného návrhu na uzavření smlouvy.

Poslední z důležitých náležitostí vyžadovaných obchodním zákoníkem je, že v případě, kdy má dojít prostřednictvím veřejného návrhu k uzavření smluvního typu upraveného zákonem, musí jeho obsah zahrnovat alespoň podstatné části navrhované smlouvy. Jestliže má být uzavřená smlouva nepojmenovaná, musí obsahovat dostatečné určení předmětu závazků smluvních stran.³¹

Závěrem této kapitoly zmíním ještě poslední z odchylek obchodněprávní úpravy smluv od obecné úpravy, kterou je smlouva o uzavření smlouvy budoucí. Tento institut však neřadí do této kategorie všichni autoři, ale pouze někteří z nich.³² Je tomu tak nejspíše proto, že ačkoliv smlouvu o uzavření budoucí smlouvy upravuje i občanský zákoník (§ 50a), obchodní zákoník obsahuje kompletní úpravu tohoto institutu, jež je na občanskoprávní zcela nezávislá, neboť stojí samostatně vedle sebe. Argumentem proti může být fakt, že důsledně vzato je smlouva o uzavření smlouvy sama o sobě v podstatě spíše jakýmsi samostatným smluvním typem.³³ Přikláním se k názoru, že smlouva o uzavření smlouvy budoucí představuje odchylku od obecné občanskoprávní úpravy občanského zákoníku. K tomuto mě vede, mimo jiné, řazení její úpravy v obchodním zákoníku mezi ustanovení obecná, nikoliv zvláštní.

---

³¹ Podmínka týkající se obsahu veřejného návrhu vyplývá z jeho zákonné definice v § 276 odst. 1, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, podle které: „Projev vůle, kterým se navrhovatel obrací na neurčité osoby za účelem uzavření smlouvy, je veřejným návrhem na uzavření smlouvy, jestliže obsah odpovídá § 269.“

³² Úpravu smlouvy o uzavření smlouvy budoucí v obchodním zákoníku řadí mezi odchylky od obecné úpravy uzavírání smluv například S. Plíva in Plíva, S. Obchodní závazkové vztahy. Praha: ASPI, a. s., 2006, str. 45.

³³ Stejně Z. Kovařík in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. II. Díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 1317.

ČÁST DRUHÁ – OBCHODNÍ VEŘEJNÁ SOUTĚŽ

Jak již bylo uvedeno v předchozí části této diplomové práce, náleží obchodní veřejná soutěž mezi instituty závazkového práva smluvního, jež se neřídí obecnou úpravou, nýbrž odchylnou úpravou obsaženou v obchodním zákoníku. Přestože ji tento zákon upravuje relativně malým počtem ustanovení (§281 až 288 ObchZák), představuje obchodní veřejná soutěž natolik komplikovaný institut, proto bude dále podrobena bližšímu rozboru.

3. Obecný úvod

Dříve než se začnu věnovat samotnému rozboru obchodní veřejné soutěže, bylo by vhodné pokusit se ujasnit, co si vůbec pod tímto institutem představit a jak jej chápat. V tomto kontextu je možné uvést, že obchodní veřejná soutěž představuje prostředek, který má potencionálnímu kontrahentovi napomoci k uzavření co nejvýhodnější smlouvy. V právních literaturách bývá proto v souvislosti s ní uváděno, že představuje jeden ze zvláštních způsobů uzavírání obchodní smlouvy upravených obchodním zákoníkem.³⁴ Z tohoto můžeme mimo jiné dovodit i to, že tato úprava obsahuje určité odchylky oproti uzavírání smlouvy běžným způsobem. O těch nejvýznamnější z nich bude pojednáváno v následující podkapitole.

3.1. Odklony při uzavírání smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže

Jak bylo uvedeno, s obchodní veřejnou soutěží, jakožto speciálním postupem směřující k uzavření smlouvy, jsou spojeny určité zvláštnosti oproti ostatním postupům kontraktace. První z těchto zvláštností, nebo chceme-li odchylek, je počet fází, z nichž se uzavírání smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže skládá. Kontraktační proces podle obecné úpravy lze rozložit pouze do dvou fází. Počáteční fází je v těchto

---

³⁴ O obchodní veřejné soutěži spolu s veřejným návrhem na uzavření smlouvy jako o případech speciálních postupů vedoucích ke vzniku smlouvy pojednává například Z. Kovařík in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. II. Díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 1306.

případech návrh smlouvy, na kterou navazuje fáze přijetí tohoto návrhu smlouvy, čímž je celý proces dokončen. Naproti tomu u obchodní veřejné soutěže k těmto dvěma fázím přistupuje navíc fáze třetí a dle názoru některých autorů³⁵ dokonce fáze čtvrtá.

Autoři právních literatur se v této souvislosti ve svých výkladech pojednávajících o obchodní veřejné soutěži shodují, že vícefázovost je jednou z jejich charakteristických znaků. Oproti tomu se již neshodují v otázce, kolik těchto fází je. Odpověď na tuto otázku pak štěpí tyto autory na dva tábory. Ve shodě obou z nich představuje první fázi obchodní veřejné soutěže výzva k podávání návrhů smlouvy, nebo-li vyhlášení veřejné soutěže, po které následuje druhá fáze předkládání návrhu smlouvy. V otázce toho, jak proces uzavření smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže pokračuje, se však již názory autorů liší.

Dle stanoviska těch, podle nichž je tento proces tvořen ze čtyř fází, následuje fáze výběru z předložených návrhů, respektive jejich vyhodnocování. Tento výběr z návrhů předchází samotnému přijetí návrhu smlouvy. Dědič v souvislosti s touto problematikou uvádí: „Mechanismus uzavírání smlouvy má v případě obchodní veřejné soutěže čtyři fáze. První z nich je vyhlášení soutěže, druhou předkládání návrhu smlouvy, třetí je vyhodnocení předložených návrhů a čtvrtou fází představuje přijetí vybraného návrhu vyhlášovatelem a oznámení o tomto přijetí navrhovateli.“³⁶

Oproti tomu dle názorů druhé skupiny autorů výběr nejvhodnějšího z předložených návrhů nepředstavuje samostatnou fázi obchodní veřejné soutěže. Podle zastánců tohoto výkladu představuje pouhou podmnožinou, či lépe řečeno součástí, procesu přijetí návrhu smlouvy.³⁷

Tato dvoupólovost názorů je dána nejspíše tím, že zatímco v případě výzvy k podání návrhů, předkládání návrhu smlouvy i akceptace návrhu se jedná vždy o právní úkon, provedení výběru z předložených návrhů právním úkonem. Provedení

---

³⁵ Stanovisko o čtyřfázovém procesu obchodní veřejné soutěže je zastáván in Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník – komentář, 4. Díl, Praha: Polygon, 2002, str. 3312, nebo M. Tomsou in Faldyna, F. a kol. Obchodní právo, Praha: ASPI, a.s., 2005, str. 596.

³⁶ Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník – komentář, 4. Díl, Praha: Polygon, 2002, str. 3312.

³⁷ Stanovisko, že uzavírání smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže má pouze tři fáze zastává například I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 868, shodně I. Koblíha in Koblíha, I. a kolektiv, Obchodní zákoník. Komentář, Praha: Linde Praha, 2006, str. 899, nebo Z. Kovařík in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. II. Díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 1306.

výběru představuje dle mínění autorů reprezentující druhý z uvedených názorů pouhé rozhodnutí, jež nemůže tvořit samostatnou fázi kontraktačního procesu, neboť tou může být pouze právní úkon. Takovéto stanovisko by mohlo být podpořeno argumentací, že taktéž v případech uzavírání smlouvy podle obecné úpravy, předchází akceptaci návrhu rozhodnutí akceptanta předložený návrh smlouvy přijmout. V tomto případě nesporně učiněné rozhodnutí samostatnou fází.

Nedomnívám se ovšem, že se v těchto dvou rozličných situacích jedná o obdobnou situaci, proto by mělo být provedení výběru nejvhodnějšího z předložených návrhů považováno za jednu z fází procesu uzavírání smlouvy formou obchodní veřejné soutěže. Tyto úvahy pak vychází také z dikce § 286 odst. 1 ObchZák, kterém, mimo jiné, výslovně stanoví, aby vyhlášovatel vybral nejvhodnější z předložených návrhů. S ohledem na tento můj postoj budu o výběru z předložených návrhů ve své práci nadále pojednávat jako o jedné z fází obchodní veřejné soutěže.

Dalším významným pojmovým znakem, jímž se obchodní veřejné soutěže odlišuje od ostatních způsobů uzavírání smlouvy, je povinnost, aby výzva k podávání návrhů byla adresována neurčitým osobám. Tento požadavek je logickým předpokladem toho, aby vyhlášovatel mohl provést výběr pro jeho osobu nejvhodnějšího z předložených návrhů, neboť v reakci na takto provedené vyhlášení mu zpravidla předloží své návrhy na uzavření smlouvy vícero osob. Lze argumentovat, že stejného efektu by bylo možno dosáhnout i tehdy, pokud by vyhlášovatel svoji výzvu adresoval několika konkrétním osobám. V těchto případech by se však o vyhlášení obchodní veřejné soutěže v pojetí obchodního zákoníku nemohlo jednat, protože splnění zákonné podmínky neurčitosti adresátů je pro platné vyhlášení nevyhnutelné.

Uvedené podmínce však bude dostáno i tehdy, pokud bude výzva k podávání návrhů na uzavření smlouvy obsahovat určité kvalifikační předpoklady pro soutěžitele, nebo bude omezena pouze pro určitý okruh osob. Ačkoliv takovýmto postupem předem dojde k vyloučení některých osob z možnosti přihlásit se do soutěže, zůstane i nadále okruh potencionálních soutěžitelů neuzavřený a podmínce neurčitosti adresátů bude dostáno.³⁸

---

³⁸ Problematice neurčitosti adresátů výzvy se blíže věnuje S. Plíva in Obchodní veřejná soutěž, Právo a podnikání, 9/1994, str. 11, nebo též L. Kopáč in Obchodní kontrakty. I. díl. 1. vydání, Praha: Prospektrum, spol s r.o., 1993, str. 49.

3.2. Použití obchodní veřejné soutěže

Jestliže se v této kapitole snažím o podání obecného úvod do problematiky obchodní veřejné soutěže, je zcela jistě patřičné také uvést, v jakých situacích se s ní lze nejčastěji setkat a jaké příčiny k jejímu vyhlášení vyhlášovatele vedou. Je zcela nepochybné, že by měl mít vzhledem ke svému účelu, jímž je zajištění výběru nejvhodnějšího návrhu na uzavření obchodní smlouvy, tento institut v podnikatelské oblasti³⁹ mimořádný význam.

Důvody přijetí úpravy obchodní veřejné soutěže ve vztahu k jejímu možnému využití předkládá i důvodová zpráva k návrhu nového obchodního zákoníku. V této zprávě je uvedeno: „Hlavním účelem obchodní veřejné soutěže je zajistit výběr nejvhodnější nabídky na uzavření smlouvy, zejména v souvislosti s výstavbou investičních celků. Mezinárodní finanční organizace (např. Mezinárodní měnový fond nebo Světová banka) proto často podmiňují poskytnutí úvěrů použitím obchodní veřejné soutěže při výběru podniku, který má investiční projekt realizovat. Navrhovaná úprava přihlíží k zahraničním úpravám a mezinárodně unifikovaným úpravám, jež se připravují zejména v rámci OSN.“⁴⁰

Přestože od doby vydání citované zprávy došlo k značnému společenskému posunu (zejména pokud jde o poskytování úvěrů a dotací ze zmiňovaných mezinárodních finančních organizací, či v dnešní době spíše z rozličných fondů Evropské unie, neboť na ty se spíše použije úprava zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách), stále platí, že je pro budoucího kontrahenta výhodné vyhlásit obchodní veřejnou soutěž na uzavření smlouvy u finančně náročných zakázek. Motivem je snaha zajistit objektivní výběr co nejvýhodnější z předložených nabídek na uzavření požadované smlouvy. Mimo to se lze s obchodní veřejnou soutěží setkat v praxi jako

---

³⁹ Pokud je zde hovořeno využití institutu obchodní veřejné soutěže v podnikatelské oblasti, je tomu nutno rozumět zejména jako její využití v rámci obchodním vztahům mezi osobami, jež jsou podnikateli ve smyslu § 2 odst. 2 ObchZák, neboť v rámci těchto jejich vztahů je její užití nejběžnější. Pokud jde o závazkové vztahy mezi subjekty ve smyslu § 262 odst. 2 ObchZák, je použití ustanovení o obchodní veřejné soutěži na jejich vztahy omezeno zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Zároveň však nelze ani vyloučit vyhlášení obchodní veřejné soutěže na vztahy, jež nespádají pod ty uvedené v § 261 ObchZák, a to na základě ustanovení § 262 ObchZák. Vyhlášení obchodní veřejné soutěže pro poslední jmenované vztahy ovšem není v praxi příliš časté.

⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, citováno dle ASPI č. 33231 LIT.

s jedním z prostředků uzavírání smluv při převodu majetku státu na jiné osoby.⁴¹

V souvislosti s použitím obchodní veřejné soutěže je nutné uvést i jednu z jejích nesporných výhod, kterou je možnost vyhlášení na uzavření jakékoliv obchodní smlouvy. Vyhlášovatel není omezen ani tím, zda má být uzavřen smluvní typ řídicí se úpravou obchodního zákoníku, nebo smluvní typ řídicí se občanským zákoníkem (např. smlouva o sdružení, kupní smlouva na nemovitost, pojistná smlouva, nájemní smlouva aj.).

Tato volnost použití obchodní veřejné soutěže pro všechny osoby však nebyla vždy jednoznačná. Až do novelizace obchodního zákoníku provedené zákonem č. 370/2000 Sb.,⁴² jímž došlo mimo jiné k nahrazení znění první věty § 261 odst. 6 ObchZák, vznikaly spory, zda osoby uvedené v § 261 odst. 1 a 2 ObchZák⁴³ jsou oprávněny prostřednictvím obchodní veřejné soutěže uzavřít i smluvní typ upravený pouze v občanském zákoníku.

Před uvedenou novelizací stanovil § 261 odst. 6 ObchZák, že mezi těmito osobami se smlouvy upravené jako smluvní typ pouze v občanském zákoníku (s výjimkou smlouvy směnné) řídí pouze občanským zákoníkem. K možnosti vyhlášení obchodní veřejnou soutěž na tyto typy smluv se vyjádřil také Plíva⁴⁴, který v rámci jeho rozboru dospěl k názoru, že to možné bylo i dle původní dikce zmíněného ustanovení. Plně se ztotožňuji se závěrem, k němuž dospěl Plíva, protože v opačném případě by dle mého názoru docházelo k diskriminaci těchto osob vůči těm, jejichž závazkový vztah nespadal mezi ty uvedené v § 261 ObchZák a kteří se tak mohli v souladu s ustanovením § 262 ObchZák dohodnout, že se jejich vztah bude řídit obchodním zákoníkem.

Tento spor ve výkladu byl však v rámci novelizace obchodního zákoníku provedené výše uvedeným zákonem č. 370/2000 Sb. odstraněn. Touto novelou došlo

---

⁴¹ Použití veřejné soutěže při převodu státního majetku stanoví a upravuje zák. č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ze dne 26. února 1991.

⁴² Účinností nabyl zákon č. 370/2000 Sb. dne 1. ledna. 2001.

⁴³ Těmito osobami dle § 261 odst. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, jsou: podnikatelé mezi nimiž vznikají závazkové vztahy, jestliže při jejich vzniku je zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týkají jejich podnikatelské činnosti; stát nebo samosprávná územní jednotka uzavírající s podnikateli při jejich podnikatelské činnosti závazkové vztahy, jestliže se týkají zabezpečování veřejných potřeb; státní organizace, které nejsou podnikateli, při uzavírání smluv, z jejichž obsahu vyplývá, že jejich obsahem je uspokojování veřejných potřeb.

⁴⁴ Plíva, S. Obchodní veřejná soutěž, Právo a podnikání, 9/1994, str. 11.

k nahrazení první věty § 261 odst. 6 ObchZák, a to do následujícího znění: „Smlouvy mezi osobami uvedenými v odstavcích 1 a 2, které nejsou upraveny v hlavě II této části zákona a jsou upraveny jako smluvní typ v občanském zákoníku, se řídí příslušnými ustanoveními o tomto smluvním typu v občanském zákoníku a obchodním zákoníkem.“⁴⁵

Současná zákonná úprava tedy umožňuje bez jakýchkoliv pochybností vyhlásit obchodní veřejnou soutěž i na smluvní typy upravené pouze občanským zákoníkem uzavírané mezi podnikateli, popřípadě mezi státem nebo samosprávnou územní jednotkou a podnikateli při jejich podnikatelské činnosti (osoby uvedené v § 261 odst. 1 a 2 ObchZák).

Ať už povede vyhlášovatele obchodní veřejné soutěže k jejímu vyhlášení kterýkoliv z důvodů, musí vždy pamatovat na to, že se nejedná o nezávaznou výzvu bez jakýchkoliv důsledků. Její vyhlášení je právním úkonem, se kterým jsou zákonem spojeny právní následky pro jeho osobu.

3.3. Výběrové řízení a tendr

V posledních letech dochází stále častěji k tomu, že se ve společnosti, zejména mezi samotnými podnikateli, namísto termínu vyhlášení obchodní veřejné soutěže používají termíny vyhlášení výběrového řízení a vyhlášení tendru.

Hlavním důvodem, který podnikatele usilující o uzavření co nejvýhodnější smlouvy k tomuto vede, je obava z toho, že pokud se rozhodnou pro vyhlášení obchodní veřejné soutěže, budou muset být vázáni její kogentní úpravou obchodního zákoníku. Přestože některá ustanovení upravujících obchodní veřejnou soutěž (např. § 282, § 284 odst. 2 obchodního zákoníku) dávají vyhlášovateli volnost pro stanovení jejích podmínek, obecně lze říct, že kogentnost stanovená § 263 ObchZák může subjekty svazovat. Z tohoto důvodu tyto subjekty raději namísto o vyhlášení veřejné obchodní soutěže hovoří o vyhlášení výběrových řízení, jež jsou podle jejich názoru údajně nezávazná.

Tato nezávaznost je však relativní, protože rozhodujícím v konkrétním případě

---

⁴⁵ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 261 odst. 6, alinea 1.

zpravidla není fakt, zda vyhlášovatel nazve svoji výzvu obchodní veřejnou soutěží, či nikoliv. Rozhodující pro posouzení, o jaký institut se jedná, je vždy obsahová stránka takto učiněné výzvy. Proto jestliže vyhlášovatel svojí výzvou k podání návrhů na uzavření smlouvy naplní všechny zákonné podmínky pro platné vyhlášení obchodní veřejné soutěže, bude na ni třeba aplikovat ustanovení obchodního zákoníku o obchodní veřejnou soutěž všemi právy i povinnostmi, které s ní zákon spojuje.

V důsledku tohoto může v reálu dojít k významným nedorozuměním. Zatímco vyhlášovatel považuje jím učiněnou výzvu nazvanou jako výběrové řízení za součást předběžných nezávazných jednání s úmyslem zmapovat možnosti před uzavřením smlouvy, došlo ve skutečnosti splněním všech zákonných podmínek k platnému vyhlášení obchodní veřejné soutěže. V těchto případech by se pak nejspíše mohla osoba, která by podala v návaznosti na takto učiněnou výzvu návrh na uzavření smlouvy, domáhat práv přiznaným účastníkovi obchodní veřejné soutěže zákonem.

Postoj k této problematice formy a obsahu vychází z úpravy obchodního zákoníku. Žádné z jeho ustanovení nestanoví povinnost soutěž o nejvhodnější návrh na uzavření smlouvy při jejím vyhlášení označit jako obchodní veřejnou soutěž. Mimo to lze tento názor podpořit také rozhodnutím Nejvyššího soudu, ve kterém mimo jiné vyjádřil následující stanovisko: „Pokud ze souhlasu k veřejné soutěži učiněného podle § 47b odst. 1 zák. č. 92/1991 Sb., ve znění zák. č. 92/1992 Sb., ani přímo z vyhlášení soutěže nevyplývá, že se tato soutěž bude řídit příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku, je nutné při posuzování právního režimu vycházet z obsahu vyhlášení veřejné soutěže.“⁴⁶

Avšak je potřeba uznat, že určení toho, zda v reálu došlo skutečně k vyhlášení nezávazného výběrového řízení, nebo obchodní veřejné soutěže upravené v § 281 a násl. ObchZák, nebude bezproblémové. Pokud se strany v těchto případech nebudou schopny mezi sebou dohodnout samy, lze předpokládat, že se obrátí na soud, přičemž konečné rozhodnutí tohoto sporu bude poté záležet zcela na jeho posouzení.

Přesto pro podnikatele mající v úmyslu vyhlásit soutěž o návrh, která ovšem nemá být obchodní veřejnou soutěží s jejími důsledky podle obchodního zákoníku, existuje vícero možností jak toho dosáhnout. Ty mu zároveň umožní vyhnout se výše

---

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3.4.1997, sp. zn. 2 Odon 8/96, Právo a podnikání 12/97, příloha II.

zmíněným rozporům. Jednou z těchto možností může být například to, že vyhlášovatel bude svoji výzvu k podání návrhů na uzavření smlouvy adresovat konkrétním osobám. Nezmění na tom nic ani fakt, že konkrétních adresátů bude více. Popsaným jednáním totiž nedojde k naplnění jedné z podmínek platného vyhlášení obchodní veřejné soutěže, kterou je neurčitosti osob, jimž je výzva k podání návrhu na uzavření smlouvy adresována.⁴⁷ Koneckonců k takovému počínání v reálu dosti často dochází.

Vedle výběrových řízení byly v úvodu této podkapitoly zmíněny také tzv. tendry. Zejména z médií, ale také mezi samotnými podnikateli, lze dosti často slyšet, že došlo k vyhlášení tendru. Tento termín není příliš vhodný, neboť lze jen obtížně definovat, co se pod tímto slovním spojením přesně skrývá, a to hlavně z právního hlediska. Problémem je, že výraz tendr pochází z angličtiny a už jen jeho výklad do češtiny je sám o sobě dosti nejednoznačný.⁴⁸ Z tohoto důvodu je o to víc důležité šetřit obsah projevu vůle jeho vyhlášovatele, aby bylo možno určit, o jakou formu se v daném případě jedná. Jestliže postupem vyhlášovatele nastalo vyhlášení obchodní veřejné soutěže, bude dále platit obdobné, co bylo uvedeno výše v souvislosti s výběrovým řízením.

---

⁴⁷ Uvedená podmínka neurčitosti adresátů výzvy je pro obchodní veřejnou soutěž stanovena v § 281 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ze dne 5. listopadu 1991. Při jejím nesplnění nemůže dojít k řádnému vyhlášení obchodní veřejné soutěže a nevztahují se na toto vyhlášení ani ostatní ustanovení upravující obchodní veřejnou soutěž.

⁴⁸ Problematičnost výkladu pojmu dosvědčuje i překlad v Blackově právnickém slovníku, ve kterém je u slova Tender mimo jiné uvedeno; Nabídka. Nabídka peněz. Akt, kterým někdo předkládá a nabízí osobě, která proti němu uplatňuje nárok nebo požadavek, peněžní obnos, který považuje a připouští za patřičný pro uspokojení takového nároku nebo požadavku, bez jakékoli výhrady nebo podmínky. Black, H.C. Blackův právní slovník. II. díl. 6. vydání. Praha: VICORIA PUBLISHING, a.s., str. 1340.

4. Vyhlášení soutěže

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole věnované obecnému úvodu obchodní veřejné soutěže, představuje tento institut složitý proces, jenž se skládá z několika fází. První z těchto fází představuje její vyhlášení, kterým započíná celý kontraktační proces řídicí se ustanoveními obchodního zákoníku upravujícími obchodní veřejnou soutěž. Tímto vyhlášením se rozumí výzva k podávání návrhů na uzavření smlouvy.⁴⁹ Jedná se o jednostranný právní úkon, s nímž zákon spojuje stanovené právní důsledky.

Pokud mluvíme o vyhlášení soutěže jako o výzvě k podávání návrhů na uzavření smlouvy v kontextu obchodního zákoníku, může s ohledem na úpravu v obchodním zákoníku vzniknout určitý rozpor. V něm je totiž termín „výzva k podávání návrhů na uzavření smlouvy“ použit také v § 276 odst. 2, tedy nikoliv v souvislosti s obchodní veřejnou soutěží, ale v souvislosti s veřejným návrhem na uzavření smlouvy jako o podnětu k uzavření smlouvy nemajícím zákonné náležitosti veřejného návrhu. Ačkoliv je v obou zmíněných ustanoveních obchodního zákoníku použito téhož termínu, je patrné, že má v každém z nich zcela jiný význam. Vycházeje z obsahu ustanovení obchodního zákoníku týkajících se veřejného návrhu a obchodní veřejné soutěže nelze dospět k takovému konstatování, že učiněním nenáležitého veřejného návrhu nesplňujícího všechny zákonné náležitosti, dojde automaticky k vyhlášení obchodní veřejné soutěže.

V této souvislosti připomenu, že úprava veřejného návrhu na uzavření smlouvy v obchodním zákoníku patří, stejně jako úprava obchodní veřejné soutěže, mezi ta ustanovení obchodního zákoníku, které doplňují a modifikují obecnou úpravu uzavírání smluv v občanském zákoníku. Ačkoliv mají i určité prvky společné (např. navrhovatel veřejného návrhu i vyhlašovatel obchodní soutěže se obrací na neurčité osoby), nejedná se však o instituty totožné. Jedním z hlavních rozdílů je reprezentován tím, že vyhlášení obchodní veřejné soutěže (tj. výzva k podávání návrhů na uzavření smlouvy) nemá oproti veřejnému návrhu povahu návrhu smlouvy a druhá strana tudíž nemůže učinit akceptaci. Naopak právě ona sama musí učinit ofertu a předložit návrh smlouvy.⁵⁰

---

⁴⁹ Vyhlášení soutěže o nejvhodnější návrh na uzavření označuje za výzvu k podávání návrhů i zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, a to v § 281.

⁵⁰ K veřejnému návrhu blíže v kapitole 2.5. *Veřejný návrh a smlouva o uzavření smlouvy budoucí.*

5. Náležitosti vyhlášení

Aby došlo k platnému vyhlášení obchodní veřejné soutěže, nepostačí pouhý projev vůle vyhlášovatele, ale zároveň musí dojít ke splnění všech zákonem stanovených a vyžadovaných náležitostí jejího vyhlášení. Vzhledem ke kogentnosti její zákonné úpravy je pak nezbytně nutné konstatování, že jestliže nebude vyhlášení obsahovat jakoukoliv z předepsaných náležitostí, nelze jej prohlásit za platné. Následkem neplatnosti je absence použitelnosti všech ustanovení obchodního zákoníku o obchodní veřejné soutěži na toto vyhlášení.

Zároveň však nelze vyloučit, že i na základě neplatného vyhlášení soutěže z důvodu nedostatku náležitostí může dojít k zamyšlenému uzavření smlouvy. Osoby mohou zareagovat i na neplatné vyhlášení, přičemž v návaznosti na to může poté vyhlášovatel jeho návrh také akceptovat. V popsaném případě by ovšem nedošlo k uzavření smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže, nýbrž by k němu došlo postupem podle § 43a an. ObčZák.

Pokud jde o zákonné náležitosti řádného vyhlášení obchodní veřejné soutěže, jsou stanoveny v obchodním zákoníku v § 282 odst. 1 a 2. Takto zákonem vyžadovaným náležitostem odpovídají tyto povinnosti: Vyhlášovatel obchodní veřejné soutěže je povinen vymezit podmínky soutěže, přičemž takovéto vymezení podmínek musí být provedeno písemně a zároveň musí být tyto podmínky vyhlášovatelem uveřejněny.

Samotné stanovení podmínek je zcela v dispozici vyhlášovatele, zákoník pouze stanoví, jaké podmínky musí být vymezeny vždy. Obecně pak lze podmínky platného vyhlášení obchodní veřejné soutěže rozdělit do dvou skupin. Do první z nich spadají náležitosti vztahující se k obsahu zamýšlené smlouvy. Druhá skupina je pak tvořena těmi náležitostmi upravujícími samotný proces vyhlášení.

Bližšímu rozboru obsahových i procesních náležitostí se budou věnovat dále v dalších částech této kapitoly, ale před tím se ještě vrátím k nutnosti splnění všech zákonných náležitostí vyhlášení. Jejich splnění je v případě obchodní veřejné soutěže mimořádně důležité, neboť obchodní soutěž je založena na formálním posuzování stanovených podmínek. Absence byť jen jediné z obligatorních náležitostí má poté za následek neplatnost vyhlášení obchodní soutěže pro rozpor se zákonem. Vzhledem k

ustanovení § 267 odst. 1 ObchZák by se jednalo o neplatnost relativní a dovolávat by se jí tudíž mohl pouze dotčený účastník soutěže. Princip maximálně formalistického posuzování, ačkoliv se může zdát až příliš tvrdý, přispívá k naplnění jednoho z cílů obchodní veřejné soutěže, kterým je její co možná největší transparentnost.

K dané problematice se vyjádřil i Nejvyšší soud, který v rámci řízení vedením pod sp. zn. 32 Odo 946/2006 mimo jiné zkoumal, zda žalovaný splnil způsobem stanoveným v podmínkách veřejné obchodní soutěže vyžadované podmínky. Tou byla povinnost občanským průkazem či výpisem z informačního systému evidence obyvatel prokázat dobu trvání pobytu na území ČR. Soud v daném případě dospěl k tomu, že žalovaný tato podmínka splněna nebyla, k čemuž je v odůvodnění rozsudku uvedeno: „Pokud byla tato skutečnost prokazována jiným způsobem – v daném případě čestným prohlášením žalovaného – nemůže tuto skutečnost změnit fakt, že tento účastník soutěže nesplnil stanovené podmínky a do soutěže neměl být zařazen. Uvedený závěr se může jevit jako příliš formalistický, je však třeba mít na paměti, že stanovené podmínky soutěže nelze přizpůsobovat v průběhu soutěže potřebám některého z účastníků a veřejná obchodní soutěž je sama o sobě založena na formálním posuzování stanovených podmínek, což poté přispívá k transparentnosti soutěže.“⁵¹

Přestože se citované rozhodnutí vztahovalo ke splnění podmínek vyhlášených vyhlášovatelem, mám za to, že přístup platí analogicky i pro posuzování toho, zda vyhlášovatel splnil podmínky, které mu ukládá zákon.

5.1. Obsahové náležitosti

Jak již bylo uvedeno, rozdělujeme jednotlivé náležitosti vyhlášení do dvou kategorií. Zaměřím se nyní na rozbor první z nich, týkající se obsahu zamýšlené smlouvy.

Z hlediska obsahu obchodní zákoník⁵² vyžaduje, aby součástí vyhlášení bylo

---

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 946/2006, ze dne 26.3.2008, zdroj ASPI JUD č. 106005.

⁵² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 282 odst. 1.

vymezení předmětu požadovaného závazku⁵³. Požadavek vymezení předmětu závazku není v ustanoveních obchodního zákoníku upravujících obchodní veřejnou soutěž dále konkretizován, proto v praxi dochází zpravidla pouze k obecnému vymezení. Není však vyloučena ani možnost, že vyhlášovatel předmět požadovaného závazku vymezí podrobně, a to právě s ohledem na obecnost příslušných ustanovení zákona. Způsob a míra detailnosti vymezení bude v konkrétním případě záležet na osobě vyhlášovatele, zejména pak s přihlédnutím k okolnostem a povaze zamýšlené smlouvy. Vždy však musí vyhlášovatel učinit vymezení předmětu požadovaného závazku alespoň v takové míře, aby z něj bylo patrné, jakou smlouvu zamýšlí uzavřít a jaký má být její předmět.

Mezi obsahové náležitosti řadí dále zákon, vedle požadavku vymezení předmětu závazku, taktéž podmínku vymezení „zásad ostatního obsahu“ uvažované smlouvy, na kterých vyhlášovatel trvá. Tyto „zásady ostatního obsahu“ se týkají zejména obchodních podmínek smlouvy, jež má být uzavřena. V praxi tento požadavek znamená, že si vyhlášovatel v podmínkách vyhlášené obchodní veřejné soutěže může určit kupříkladu maximální dodací lhůtu, minimální záruční dobu, stanovit hranici maximální možné ceny, nebo třeba způsob její platby. S ohledem na dikci zákona, stávají se tyto zásady bez dalšího závaznými, nicméně není nikterak vyloučeno, aby si vyhlášovatel sice „zásady ostatního obsahu“ v podmínkách vymezil, ale zároveň určil, že na nich netrvá a nejsou tudíž závazné.

V případech, kdy není možné učinit „zásady ostatního obsahu“ spolu s dalšími podmínkami, z důvodu jejich přílišného rozsahu, přímo součástí uveřejnění, může vyhlášovatel pouze odkázat na možnost vyžádání si jejich písemného vyhotovení. Takovýto postup využívá například Pozemkový fond České republiky při převodu majetku státu, který je v jeho správě. Ten musí při jeho prodeji v souladu se zákonem č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, vyhlásit obchodní veřejnou soutěž, přičemž si k tomu vydal Soutěžní řád obchodní veřejné soutěže. Tento soutěžní řád je pak vždy součástí podmínek vyhlášené soutěže na prodej majetku s tím, že je zájemcům k dispozici bezplatně na každém

---

⁵³ Tento zákonný požadavek odpovídá i podmínce stanovené v § 269 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, podle níž je pro platnost uzavření smlouvy vyžadováno dostatečné určení předmětu závazku.

územním pracovišti Pozemkového fondu ČR, nebo na internetových stránkách fondu.⁵⁴ Jak je patrné na tomto příkladě, bude použití formy odkazů na podmínky soutěže při jejím vyhlášení praktické také v případech, kdy dochází k častému uzavírání smluv prostřednictvím veřejných soutěží za neměnných podmínek.

Závěrem se lze souvislosti se stanovením „zásad ostatního obsahu“ smlouvy položit otázku, jaký má význam skutečnost, že si je vyhlášovatel stanoví podrobně. Odpovědí je zejména to, že splnění předem stanovených zásad posuzuje vyhlášovatel při rozhodování o zahrnutí návrhu do soutěže (v souladu s ustanovením § 284 odst. 1 ObchZák),⁵⁵ což mu napomáhá k vybrání nejvhodnějšího návrhu.

5.2. Procesní náležitosti

Druhou kategorií podmínek platného vyhlášení soutěže předepsaných obchodním zákoníkem představují náležitosti procesní, týkající se samotného procesu soutěže (některé literatury tuto skupinu náležitostí označují jako formální náležitosti a namísto označení obsahové náležitostí používají termín materiální náležitosti).⁵⁶

V prvé řadě se do této skupiny řadí podmínka, aby vyhlášovatel určil způsob, jakým mají být podávány návrhy na uzavření smlouvy. Tímto je třeba rozumět zejména určení, zda mají být návrhy podány v písemné formě či nikoliv. Dále takto může být také stanoveno, kam a případně v kolika vyhotoveních se návrhy podávají a některé další s tím související podrobnosti. Pokud jde o požadavek písemné formy předkládaných návrhu, platí, že pokud tento požadavek není ve vyhlášených podmínkách výslovně stanoven, je třeba se řídit obecným pravidlo upravující písemnou formu v ustanovení § 272 ObchZák. Z tohoto ustanovení vyplývá, že návrh musí mít písemnou formu pouze tehdy, jedná-li se o návrh na uzavření smluvního typu, u něž je písemná forma předepsána přímo obchodním zákoníkem.

---

⁵⁴ Uvedené lze zjistit na každém územním pracovišti Pozemkového fondu ČR a na jeho internetových stránkách v Podmínkách veřejné soutěže na prodej majetku dle zákona č. 92/1991 Sb.: *Pozemkový fond České republiky* [online]. POZEMKOVÝ FOND ČR. Dostupné z WWW: <<http://pfcr.cz/pfcr/page.aspx?OdkazyID=441>>.

⁵⁵ Blíže k možnostem zahrnutí předložených návrhů do obchodní veřejné soutěže v kapitole 7. *Zahrnutí návrhu do soutěže*

⁵⁶ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 127.

Přesto jsem však toho názoru, že z důvodu opatrnosti bude vždy ku prospěchu řádného průběhu vyhlášené soutěže, když si vyhlášovatel určí povinnost podávání návrhů v písemné formě, neboť tím může předejít případným sporům spojených s předložením návrhu (např. zda došlo k podání návrhů, zda byl podán včas, nebo též sporům týkajících se obsahových částí návrhu). Ze stejných důvodů pak bude též v zájmu navrhovatele, aby podal návrh písemně, a to i tehdy, kdy není vyhlášovatelem v podmínkách písemná forma návrhů smlouvy vyžadována a ani zákon ji neukládá.

Další z procesních náležitostí požadovaných § 282 odst. 1 ObchZák je stanovení lhůty, do které lze návrhy podávat. Zákon blíže nespecifikuje minimální či maximální délku této lhůty, ani nestanoví přiměřenost délky této lhůty povaze zamýšlené smlouvy. Z tohoto důvodu zůstává určení její délky zcela na vůli vyhlášovatele. Přes tuto zjevnou volnost však Plíva dovozuje, že stanovení nepřiměřeně krátké lhůty, při níž by mohlo dojít k znevýhodnění možných účastníků soutěže, je způsobilé k vyvolání neplatnosti takovéhoho úkonu dle § 39 ObčZák z důvodu rozporu s dobrými mravy.⁵⁷

Jsem přesvědčen, že tento názor je správný, protože jinak by tuto volnost bylo možné zneužívat k pouhému formálnímu vyhlášení obchodní veřejné soutěže. V takovém případě by se vyhlášovatel ještě před vyhlášením soutěže předem dohodl na budoucím uzavření smlouvy v rámci soutěže s konkrétní osobou. Poté by soutěž vyhlásil, přičemž by však v jejich podmínkách stanovil takovou lhůtu pro podání návrhů, která by fakticky znemožňovala přípravu návrhu dle vyhlášených podmínek soutěže (např. do konce téhož dne, kdy došlo v uveřejnění). Na takto učiněné vyhlášení by pak mohl reflektovat a podat návrh pouze onen účastníkem, jenž znal předem požadavky vyhlášovatele. Výsledkem by došlo k předem dohodnutému uzavření smlouvy, které by však bylo maskováno vyhlášením veřejné soutěže s odkazem na transparentnost uzavírání smluv jejím prostřednictvím. Ačkoliv je tato situace vyhnaná téměř ad absurdum, jsem přesvědčen, že v podobné situaci by znevýhodněný účastník byl oprávněn se domáhat neplatnosti takto učiněného vyhlášení dle uvedeného § 39 ObčZák.

Třetí z požadovaných procesních náležitostí vyhlášení obchodní veřejné soutěže je stanovení lhůty pro oznámení vybraného návrhu. Vzhledem k tomu, že oznámení

---

⁵⁷ Plíva, S. Obchodní veřejná soutěž, Právo podnikání, 9/1994, str. 11.

vyhlašovatele o vybrání návrhu je de facto akceptací návrhu zamýšlené smlouvy, představuje lhůta pro oznámení vybraného návrhu ve skutečnosti akceptační lhůtu. Tato lhůta je důležitá zejména z hlediska osob podávajících návrh, neboť jsou po tuto dobu podaným návrhem vázány.

Kromě výše uvedeného stanoví obchodní zákoník ještě jednu formální náležitost, a to v § 282 odst. 2, podle něhož musí být obsah podmínek soutěže vhodným způsobem uveřejněn. Vzhledem k tomu, že zákonodárce použil v tomto ustanovení výraz uveřejnění, nikoliv zveřejnění, není třeba aplikovat § 769 ObchZák a vyhlašovatel tak tedy není nucen činit prostřednictvím Obchodního věstníku. Zároveň však tímto není ani vyloučen takovýto způsob uveřejnění. V takovémto případě však s ohledem na § 283 ObchZák platí zásada, že jestliže se vyhlašovatel rozhodne pro uveřejnění vyhlášení soutěže v Obchodním věstníku, musí i pro případné změny podmínek soutěže či úplné zrušení soutěže zvolit stejný způsob uveřejnění.

Přestože tedy zákon neupravuje jakého prostředku k uveřejnění vyhlášení soutěže zvolit, není vyhlašovatel zcela bez omezení, neboť je stanoveno jeho provedení vhodným způsobem. Zda můžeme považovat uveřejnění za vhodné, je třeba posuzovat v konkrétním případě zvlášť, přičemž lze obecně konstatovat, že jako takové bude možné považovat takové uveřejnění, jenž umožní získat informaci o vyhlášení obchodní veřejné soutěže všem osobám, které s ohledem na konkrétní podmínky případu mohou mít na účasti v ní zájem.

V souvislosti s otázkou uveřejněním vyhlášené obchodní veřejné soutěže vyvstává ještě jeden problém, a to jestli se povinnost uveřejnění týká veškerých podmínek nebo pouze těch, jež jsou stanoveny v § 282 odst. 1 ObchZák. Pro posouzení musíme vycházet z tohoto ustanovení, ve kterém zákonodárce zavádí pro všechny náležitosti vyhlášení legislativní zkratku „podmínky soutěže.“ Vzhledem k tomu, že tuto zkratku užívá také v ustanovení týkajícím se uveřejnění vyhlášení, bude se povinnost uveřejnění týkat pouze náležitostí uvedených v § 282 odst. 1 ObchZák.⁵⁸

Závěrem ještě pro srovnání uvádím, že mnohem striktnější úprava způsobu

---

⁵⁸ Těmito náležitostmi dle § 282 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ze dne 5. listopadu 1991, jsou obecné písemné vymezení předmětu požadovaného závazku a zásady ostatního obsahu zamýšlené smlouvy, způsob podávání návrhů, lhůta pro podávání návrhů a lhůta pro oznámení vybraného návrhu.

uveřejnění je obsažena v zákoně č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Tento zákon předepisuje pro podlimitní veřejné zakázky⁵⁹ uveřejnění v informačním systému veřejné správy⁶⁰, jehož správcem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Má-li být vyhlášena nadlimitní veřejná zakázka⁶¹, je její vyhlášení podmíněno navíc uveřejněním v Úředním věstníku Evropské unie.

---

⁵⁹ Za podlimitní zakázku se považuje dle § 15 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ze dne 14. března 2006, zakázka, u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky nedosáhne finančních limitů uvedených v § 14 odst. 2 a 3 tohoto zákona.

⁶⁰ Podrobněji o Informačním systému o veřejných zakázkách R. Jurčík in Jurčík, R. Zákon o veřejných zakázkách. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, str. 708.

⁶¹ Nadlimitní zakázkou se dle § 14 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ze dne 14. března 2006, zakázka, u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky dosáhne anebo přesáhne finanční limity uvedené v odstavcích 2 a 3 tohoto zákona.

6. Změny podmínek soutěže a její zrušení

Obchodní veřejná soutěž, stejně jako každá jiná soutěž, vyžaduje mít předem jasně stanovená pravidla, proto je vhodné, aby byla soutěžícím v určité míře zajištěna stabilita vyhlášených podmínek. Z tohoto důvodu lze považovat za spravedlivé pravidlo, že pokud vyhlášovatel písemně stanoví a náležitě uveřejní podmínky soutěže, je jimi vázán a nemůže je nikterak měnit. Toto obecné pravidlo je pochopitelné zejména proto, že soutěže se zpravidla účastní více zájemců, přičemž jim většinou vznikají v souvislosti s účastí v soutěži náklady, které dost často nejsou vůbec zanedbatelné. Tímto je jim poskytnuta alespoň určitá míra ochrany před svévolnými zásahy do průběhu soutěže ze strany vyhlášovatele.

Oproti tomu je však nutné upozornit na to, že zmíněné pravidlo nemusí platit vždy, neboť § 283 ObchZák dává vyhlášovateli možnost vázanost vyhlášenými podmínkami prolomit, neboť uvádí: „Vyhlášovatel nemůže uveřejněné podmínky soutěže měnit nebo soutěž zrušit, ledaže si toto právo v uveřejněných podmínkách soutěže vyhradil a změnu nebo zrušení uveřejnil způsobem, kterým vyhlásil podmínky soutěže.“⁶²

Jak vyplývá z citovaného ustanovení, vyhlášovateli je umožněno provést změnu v již uveřejněných podmínkách soutěže, nebo ji dokonce zrušit, ale pouze za předpokladu splnění dvou podmínek, které jsou v tomto případě dány kumulativně. První podmínkou je vyhrazení si předem v uveřejněných podmínkách možnost provést změny soutěže, nebo ji zrušit. Druhou reprezentuje povinnost případně provedenou změnu či zrušení uveřejnit stejným způsobem, jakým bylo uveřejněno samotné vyhlášení obchodní veřejné soutěže.

Důvodů, jež vedly zákonodárce k zavedení takového ustanovení v rámci úpravy obchodní veřejné soutěže, je více. Hlavním záměrem byla nejspíše snaha o to, dát tímto způsobem vyhlášovateli možnost v situacích, kdy po vyhlášení soutěže dojde z jakéhokoliv důvodu k nemožnosti uskutečnění vyhlášené soutěže, změnou podmínek, případně jejím úplným zrušením, soutěže tuto nemožnost odstranit. Přes uvedené však zákonodárce v určité míře zachoval také určitý stupeň ochrany účastníků soutěže, o

---

⁶² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 283.

kteře je hovořeno v úvodu této kapitoly. Tato ochrana je reprezentována právě vložení podmínek, že možnost změny či zrušení soutěže musí být součástí jejích uveřejněných podmínek. Eventuální soutěžitelé jsou tak předem seznámeni s touto možností a mohou sami zvážit, s ohledem na možnost rizika změny podmínek soutěže nebo jejího zrušení, zda se takovéto obchodní veřejné soutěže zúčastní.

Ustanovení umožňující změna a zrušení vyhlášené soutěže však sebou nese též určitá úskalí, která nelze opomenout. V první řadě je třeba si položit otázku, do jaké doby je vyhlášovatel oprávněn změnu či zrušení soutěže učinit. Dle názoru Pelikánové tak lze učinit i po té, co byly vyhlášovateli doručeny návrhy, což odůvodňuje tím, že zákon k tomuto nestanoví žádné omezení.⁶³ Ke stejnému závěru se přiklání taktéž Bejček.⁶⁴ Ten navíc dospěl za pomoci argumentu „a maiori ad minus“ také k stanovisku, že možnost změnit soutěž, nebo ji zrušit, není omezena tím, zda vyhlášovateli byly doručeny vyhlášovateli nějaké návrhy či nikoliv.

Ačkoliv by bylo možno oproti tomuto názoru argumentovat povinností vyhlášovatele vybrat nejvhodnější z předložených návrhů a přijmout jej (pokud si v podmínkách soutěže nevyhradil právo odmítnout všechny předložené návrhy), kterou mu ukládají kogentní ustanovení § 286 a § 287 ObchZák,⁶⁵ souhlasím s uvedeným stanoviskem a dle mého názoru skutečně není právo vyhlášovatele změny a zrušení soutěže nikterak omezeno tím, zda mu již byl doručen návrh některého ze soutěžitelů. Navíc jsem přesvědčen, že pokud by tomu bylo naopak, dělo by se tak v rozporu s § 287 odst. 2 ObchZák. Podle tohoto ustanovení je vyhlášovatel oprávněn odmítnout všechny předložené návrhy, pokud si toto právo předem vyhradil, což se de facto rovná zrušení soutěže.

Dalším problémem, na který upozorňují někteří autoři v souvislosti s ustanovení § 283 ObchZák, je fakt, že ačkoliv by se mělo jednat o ustanovení kogentní⁶⁶, ve

---

⁶³ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 128.

⁶⁴ Faldyna, F. a kol. Obchodní zákoník s komentářem, 2. Díl, Praha: CODEX Bohemia, 2000, str. 61.

⁶⁵ Tento proti argument zmiňuje též I. Štenglová, ovšem s tím, že i přes tento možný protiargument se přiklání k tomu, že lze podmínky měnit či ji odvolat až do uplynutí lhůty pro výběr nejvhodnějšího návrhu. In Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 11. vydání, Praha: C. H. Beck, 2006, str. 870.

⁶⁶ Uvedený § 283 náleží mezi ustanovení, od nichž se strany nemohou odchýlit, a to na základě § 263 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ze dne 5. listopadu 1991.

skutečnosti je dle jejich mínění svým obsahem zčásti dispozitivní. Pelikánová k tomuto uvádí: „Dispozitivnost tu neznámá, že by se strany mohly dohodnout jinak, než jak stanoví zákon, ale znamená, že vyhlášovatel soutěže může vyjádřit vůli neřídit se § 283 ObchZák a takové vyjádření vede k neaplikovatelnosti § 283 ObchZák.“⁶⁷ V návaznosti na toto pak vyslovuje názor, že ustanovení § 263 odst. 1 ObchZák je ve vztahu k § 283 ObchZák vadné. Přesto však i ona, stejně jako ostatní autoři zastávající obdobný názor, připouští, že toto ustanovení zčásti kogentní je, neboť i při využití dispozice dané touto normou se vyhlášovatel pod sankcí neplatnosti musí řídit předepsanými podmínkami, to znamená případné změny i zrušení soutěže je povinen uveřejnit stejným způsobem, jakým soutěž vyhlásil.

Jestliže jsem zmínil problematičnost ustanovení upravujícího změnu a zrušení soutěže, nesmím opomenout ještě jednu významnou obtíž, do které se lze v rámci změny obchodní veřejné soutěže po vyhlášení, respektive spíše jejím zrušením, dostat. Jedná se o situaci, kdy si vyhlášovatel v souladu s § 283 ObchZák vyhradí právo soutěž kdykoliv a bez uvedení důvodů zrušit a zároveň v podmínkách soutěže stanoví, že účastník veřejné obchodní soutěže o nejvýhodnější návrh na uzavření smlouvy je povinen zaplatit nevratný poplatek v určité výši. Do obdobného stavu se dostane také tehdy, pokud si na základě § 287 odst. 2 ObchZák vyhradí možnost odmítnout všechny předložené návrhy.

Oprávněnost povinnosti zaplatit takovýto nevratný poplatek lze samozřejmě odůvodnit tím, že i vyhlášovateli vznikají v souvislosti s vyhlášením soutěže a hodnocením předložených návrhů určité výdaje. Z těchto důvodů pak může být oprávněn takovýto administrativní poplatek požadovat. Navíc je soutěžitelům předem známo z vyhlášených podmínek soutěže, že takto stanovený poplatek je nevratný, zároveň jsou též obeznámeni s možností, že soutěž může být kdykoliv zrušena, přičemž je tedy zcela na jeho úvaze, zda toto riziko podstoupí. Přesto však může nastat zmiňovaný problém a to v případě, kdy si vyhlášovatel stanoví tento poplatek v nepřiměřené výši a zároveň již dopředu počítá s tím, že využije své předem vyhrazené právo soutěž zrušit.

Takové počínání vyhlášovatele je dle mého názoru způsobilé k tomu, aby bylo

---

⁶⁷ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 128.

právně kvalifikováno jako bezdůvodné obohacení se podle § 451 odst. 2 ObčZák na úkor přihlásivších se účastníků soutěže. V dané situaci by se pak účastník zrušené obchodní veřejné soutěže mohl obrátit na soud s žalobou na vydání obohacení podle § 451 odst. 1 ObčZák. Jsem si plně vědom problematičnosti, která může nastat při případném rozhodování soudu, zda skutečně došlo k bezdůvodnému obohacení se, avšak ani v nejmenším nepochybuji o nezadatelnosti práva účastníka obrátit se na soud s takovouto žalobou.

Ostatně i Nejvyšší soud ČR se v rámci své rozhodovací činnosti vyjádřil k této problematice, a to v rozsudku ze dne 5. 8. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1661/2009. V daném řízení se zabýval dovoláním žalovaného proti rozsudku odvolacího soudu, kterým byl potvrzen rozsudek soud prvního stupně. Žalobce se před soudem prvního stupně domáhal na žalovaném zaplacení částky 200.000,- Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení. Tato částka představovala nevratný administrativní poplatek, který žalobce zaplatil žalovanému v souladu s podmínkami veřejné obchodní soutěže vyhlášenými žalovaným. Žalobce ve své žalobě u soudu prvního stupně dovozoval bezdůvodné obohacení žalovaného jako majetkový prospěch získaný plněním z neplatného právního úkonu, přičemž poukazoval na neplatnost vyhlášení veřejné obchodní soutěže žalovaným. Soud prvního stupně a následně i soud odvolací žalobci vyhověly. Poté se případ dostal k Nejvyššímu soudu, jenž dospěl na základě svého právního posouzení případu k opačnému stanovisku, než podřízené soudy, a proto jejich zrušil rozhodnutí a vrátil mu věc k dalšímu řízení soudu prvního stupně.

Nejvyšší soud v odůvodnění předmětného rozsudku mimo jiné říká: „Pro úplnost dovolací soud uvádí, že v dalším řízení soudy neopomenou zkoumat, zda administrativní poplatek za účast ve veřejné obchodní soutěži ve výši 200.000,- Kč nebyl stanoven v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku (§ 265 obchodního zákoníku) a jako takový nemohl být majetkovým prospěchem získaným plněním z nepoctivých zdrojů, a tím bezdůvodným obohacením (§ 451 odst. 2 občanského zákoníku).⁶⁸“

Z citovaného lze dovodit, že nevratný poplatek za účast ve veřejné obchodní soutěži vyhlášený v jejich podmínkách, který je stanoven v nepřiměřené výši, je možné

---

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1661/2009, ze dne 5.8.2009, zdroj ASPI JUD č. 156620 CZ.

v určitých případech považovat za bezdůvodné obohacení. Jako takové je tedy možné se domáhat soudní cestou jeho vydání oprávněnou osobou, v této situaci poškozeným účastníkem soutěže.

7. Zahrnutí návrhu do soutěže

V duchu rovnosti, transparentnosti a objektivnosti, na kterých je postavena celé veřejná obchodní soutěž, je zákonem kogentně upraveno také to, které z předložených návrhů lze do obchodní veřejné soutěže zahrnout. Tato úprava je obsažena v § 284 odst. 1 a 2 ObchZák. Vyplývá z nich, že do soutěže lze zahrnout pouze takový návrh, jehož obsah byl vypracován v souladu s vyhlášenými podmínkami soutěže a zároveň byl podán ve lhůtě, která byla stanovená v těchto podmínkách.

Přesto však obchodní zákoník dovoluje, aby se návrh od stanovených podmínek odchýlil, ale pouze v takovém rozsahu, v jakém to vyhlášovatel předem v uveřejněných podmínkách soutěže připustil.⁶⁹ Tato možnost odchýlení se od podmínek by však měla mít vždy určité limity a vyhlášovatel by neměl stanovit navrhovatelům možnost jakékoliv odchylky. Důsledkem poskytnutí takové svobody by bylo to, že by vyhlášení soutěže nesplňovalo požadovanou podmínku určitosti právního úkonu.

Určité omezení ve volnosti jednání vyhlášovatele ohledně připuštění odchýlení se od vyhlášených podmínek však stanoví též § 284 odst. 2 ObchZák. Toto ustanovení předepisuje, že vyhlášovatel nemůže umožnit odchýlení se od stanovené lhůty pro podávání návrhů. V případě, že by vyhlášení soutěže v podmínkách obsahovalo takovéto ustanovení, bylo by třeba jej považovat za neplatné.

Z výše uvedeného lze dovést, že navrhovatel, jenž podá návrh v souladu s vyhlášenými podmínkami a ve stanovené lhůtě, se stává účastníkem soutěže. Naproti tomu k návrhu, který je podán v rozporu s vyhlášenými podmínkami soutěže, případně je podán až po uplynutí stanovené lhůty, nemůže vyhlášovatelem přihlížet a nemůže jej zařadit do soutěže. Z tohoto důvodu pak nelze na osobu, která takovýto návrh podala, pohlížet jako na účastníka soutěže a nemůže tudíž požívat práv, která by jim ze zákona příslušela. Jestliže by i přes to vyhlášovatel přijal opožděně předložený návrh, nebo návrh zpracovaný v rozporu s podmínkami, jsou řádní účastníci soutěže oprávněni obrátit se na soud a požadovat nápravu tohoto protiprávního jednání.

K možnosti domáhat se soudní nápravy judikoval i Nejvyšší soud ČR, když se v rámci rozhodování dovolacího řízení zabýval otázkou věcné legitimace navrhovatele,

---

⁶⁹ Tuto možnost připouští § 284 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ze dne 5. listopadu 1991.

který ve vyhlášené veřejné obchodní soutěži neuspěje, k podání návrhu na zahájení řízení o určení, zda v rámci této soutěže byla platně uzavřená smlouva. Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí vyjádřil k této otázce kladně a přiznal neúspěšným účastníkům toto právo. Své stanovisko mimo jiné odůvodnil takto: „Vyhlášení veřejné soutěže je jedním ze způsobů uzavírání smluv, a proto je nutné dospět k obecnému závěru, že navrhovatel, který se stanoveným způsobem zúčastní veřejné soutěže a v jejím rámci neuspěje, je věcně legitimován k podání (žaloby) na určení, zda tu právní vztah je, či není, konkrétně na určení platnosti či neplatnosti kupní smlouvy uzavřené na základě této soutěže, neboť toto určení zásadně ovlivňuje jeho právní postavení. Z ustanovení § 80 písm. c) občanského soudního řádu nelze dovodit, že by věcně legitimovanými k podání určovací žaloby byli pouze účastníci právního vztahu (kupující, prodávající), ale mohou to být i třetí osoby, v tomto případě neúspěšný navrhovatel.“⁷⁰

Navzdory uvedenému nelze konstatovat, že nemůže dojít na základě opožděného návrhu k řádnému uzavření smlouvy mezi vyhlášovatelem soutěže a předkladatelem opožděného návrhu. I opožděně podaný návrh stále zůstává návrhem na uzavření smlouvy, pouze na něj nelze pohlížet jako na návrh učiněný v rámci veřejné obchodní soutěže. Proto je vyhlášovatel oprávněn uzavřít smlouvu na základě takto učiněného návrhu, ovšem nikoliv již v režimu uzavírání smluv prostřednictvím veřejné obchodní soutěže, nýbrž v obecném režimu uzavírání smluv. V takovém případě se jedná o samostatný právní úkon stojící mimo vyhlášenou veřejnou obchodní soutěž. Ta bez ohledu na to musí být vždy dokončena jedním ze zákonných způsobů – uzavřením smlouvy s nejvhodnějším řádně podaným návrhem, zrušením soutěže, nebo odmítnutím všech předložených návrhů, pokud si to vyhlášovatel v podmínkách vyhradil.⁷¹ Obdobné, co bylo uvedeno o možnosti uzavření smlouvy na základě opožděného návrhu, pak platí i pro uzavření smlouvy na základě návrhu obsahově odlišného od vyhlášených podmínek soutěže.

Jestliže jsem uvedl, že zahrnutí návrhů do soutěže je upraveno v § 284 ObchZák, je nutné pro úplnost doplnit, že odstavec 3 daného ustanovení obsahuje úpravu týkající se práva na náhradu nákladů účastníků veřejné obchodní soutěže spojených s jejich účastí v této soutěži. Zákon toto právo přiznává účastníkům jen v případě, že je

---

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3.4.1997, sp. zn. 2 Odon 8/96, Právo a podnikání 12/97, příloha II.

⁷¹ Shodně in Hulmák, M. Uzavírání smluv v civilním právu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2008, str. 145.

vyhlašovatelem výslovně uvedeno v podmínkách soutěže. Otázkou zůstává, co do těchto nákladů spojených s účastí v soutěži spadá. Vzhledem k tomu, že zákon toto blíže nespecifikuje, měl by vyhlašovatel, pokud účastníkům právo na náhradu nákladů v podmínkách soutěže přiznává, zároveň stanovit, co lze za náklady uznat a v jaké výši je mohou účastníci uplatnit.

Pro úplnost zmíním, že uvedené ustanovení § 284 odst. 3 ObchZák však vzbuzuje mezi některými autory diskuzi také ohledně jeho kogentnosti, kterou pro něj předepisuje obchodní zákoník v § 263 odst. 1. Například Koblíha vůbec nepolemizuje s tím, že by dané ustanovení nemělo být ustanovením kogentním, pouze konstatuje, že ačkoliv se jedná o kogentní ustanovení, nebrání tomu, aby se vyhlašovatel později rozhodnul náhradu přiznat.⁷² Naproti tomu jiní autoři upozorňují na to, že toto ustanovení je, i přes zákonné zařazení mezi kogentní, ustanovením dispozitivním. Štenglová k tomuto uvádí, že při doslovném výkladu § 284 odst. 3 ObchZák by z jeho kogentnosti vyplývalo, že v případě, kdy by vyhlašovatel nepřiznal v podmínkách soutěže účastníkům právo na náhradu nákladů spojených s účastí v této soutěži a přes to takovou náhradu jim následně poskytnul, by se vždy jednalo o bezdůvodné obohacení. Takový to postup pak považuje za naprosto nesmyslný s tím, že jej dle jejího názoru zákonodárce určitě ani neměl na mysli.⁷³

---

⁷² Koblíha, I. a kolektiv, Obchodní zákoník. Komentář, Praha: Linde Praha, 2006, str. 903.

⁷³ I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 871.

8. Změny a odvolání návrhu

Stejně jako obchodní zákoník stanoví pravidla pro možnost změny podmínek soutěže nebo její zrušení ze strany vyhlášovatele, reguluje též počínání soutěžitelů co do možnosti změny nebo odvolání předkládaného návrhu smlouvy. V rámci této své úpravy poté rozlišuje dvě situace podle toho, v jaké době může dojít ke změně či odvolání návrhu účastníkem z hlediska plynutí lhůty stanovené pro předkládání návrhů.

Jako základní pravidlo obchodní zákoník uvádí, že účastník může předložený návrh změnit nebo odvolat pouze do doby, než uplyne lhůta stanovená v podmínkách soutěže pro předkládání návrhů. Zároveň však zákon ponechává možnost vyhlášovateli, aby ve vyhlášených podmínkách přiznal navrhovatelům právo návrh změnit či odvolat i po uplynutí této lhůty. Odchylné stanovení lhůty pro změnu či odvolání návrhu v podmínkách zákoník připouští v obou směrech, neboť dává vyhlášovateli taktéž možnost, aby si v podmínkách stanovil, že návrh nelze odvolat nebo změnit již po jeho předložení.⁷⁴

Pokud jde o změnu návrhu, připouští zákon, oproti úpravě jeho odvolání, další dvě odchylky. První z nich umožňuje provádět změny návrhu, pokud se jedná o opravy chyb vzniklých při vyhotovení návrhu, i po lhůtě stanovené pro odvolání návrhu, pokud tuto možnost opravy vyhlášovatel v podmínkách nevyloučil. Druhá z těchto odchylek je formulována v § 285 odst. 2 ObchZák, z něhož vyplývá, že návrh lze navíc měnit či doplňovat i v případech, ve kterých to stanoví podmínky soutěže.

Toto ustanovení je pak podle některých autorů zvláště důležité, protože z něj dovozují, že je jím dána možnost vyhlášení tzv. užší soutěže nebo též dvoukolové soutěže. Zatímco hospodářský zákoník jednoznačně připouštěl provedení druhého kola veřejné soutěže, neboť obsahoval ustanovení o tzv. užší soutěži⁷⁵, nelze podle názoru Štenglové z obchodního zákoníku jednoznačně dovodit, zda lze na dvoukolovou soutěž vztáhnout úpravu veřejné obchodní soutěže v § 281 až § 288 ObchZák. Přesto i ona

---

⁷⁴ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 285 odst. 1.

⁷⁵ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ze dne 4. června 1964, § 356c. Blíže k úpravě veřejné soutěže hospodářským zákoníkem v kapitole *II. Zákonná úprava v obchodním zákoníku a hospodářském zákoníku*.

připouští možnost vyhlášení dvoukolové soutěže. Ve shodě s ostatními autory,⁷⁶ kteří taktéž připouštějí možnost vyhlášení dvoukolové soutěže, však zdůrazňuje, že pravidla takového postupu musí být vyjádřeny v podmínkách soutěže již v okamžiku jejího vyhlášení.⁷⁷

---

⁷⁶Shodně například Z. Kovařík in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. II. Díl. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 1311, nebo Plíva, S. Obchodní veřejná soutěž, Právo a podnikání, 9/1994, str. 11.

⁷⁷ Komentář k § 285 obchodního zákoníku I. Štenglové in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 872.

9. Výběr nejvhodnějšího návrhu

Provedení výběru z řádně předložených návrhů do soutěže bezprostředně předchází samotné akceptaci návrhu vyhlášovatelem soutěže. Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.1. *Odklony při uzavírání smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže*, existují mezi autory spory o to, zda výběr nejvhodnějšího návrhu a akceptace návrhu tvoří samostatné fáze obchodní veřejné soutěže, či nikoliv. Vzhledem k tomu, že se přikláním k názoru, že se jedná o dvě samostatné fáze, je výběru nejvhodnějšího z předložených návrhů věnována tato samostatná kapitola.⁷⁸

Již bylo konstatováno, v souvislosti se změnou podmínek vyhlášené soutěže a jejím zrušením, že pokud si vyhlášovatel předem nestanovil v podmínkách vyhlášené obchodní veřejné soutěže možnost odmítnutí všech předložených návrhů, je povinen provést výběr některého z řádně předložených návrhů.⁷⁹ Tuto povinnost, vybrat nejvhodnější z předložených návrhů, mu ukládá obchodní zákoník v § 286 odst. 1. Zároveň zákon předepisuje, jakým způsobem postupovat při určování toho, který z předložených návrhů je pro něj nejvýhodnější. Zákon k tomuto stanoví: „Není-li v podmínkách soutěže stanoven způsob výběru nejvhodnějšího návrhu, je vyhlášovatel oprávněn vybrat si návrh, který mu nejlépe vyhovuje.“⁸⁰

Jestliže si tedy vyhlášovatel předem nestanoví způsob výběru návrhu, zůstává jeho jediným zákonným omezením v tomto směru pouze to, zda vybraný návrh byl předložen včas a v souladu s podmínkami jím vyhlášené soutěže. Toto omezení vyplývá z předepsaných podmínek pro zařazení návrhu do soutěže v § 284 odst. 1 a 2 ObchZák.

Hlavním záměrem zákonodárce, proč stanovil vyhlášovateli možnost určit si předem způsob výběru z předložených návrhů, byl nejspíše ten, že dopředu stanovená pravidla pro tento výběru posilují rovnost jejich předkladatelů obchodní veřejné soutěže a současně napomáhají i k větší transparentnosti samotné soutěže. Zároveň je také pochopitelné, proč ponechal volbu toho, zda si pravidla výběru určí předem, zcela na vyhlášovateli namísto toho, aby mu to uložil jako jeho povinnost. Pokud by tak totiž

---

⁷⁸ Blíže k tomuto v kapitole 3.1. *Odklony při uzavírání smlouvy prostřednictvím obchodní veřejné soutěže*.

⁷⁹ Viz. kapitola 6. *Změny podmínek soutěže a její zrušení*.

⁸⁰ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 286 odst. 2.

učinil, oslabil by tím jeden z principů obchodního práva - princip smluvní volnosti. Navíc by se takovýmto ustanovením stala obchodní veřejná soutěž dosti rigidní a neumožňovala by vyhlášovateli flexibilně reagovat na případné změny, které mohou nastat jejím průběhu po vyhlášení.

V praxi by mohlo dojít například k situaci, že by si vyhlášovatel vzhledem k omezeným finančním možnostem musel za kritérium rozhodující pro výběr vítězného návrhu zvolit nejnižší cenu nabídky. Po vyhlášení soutěže by však získal oproti plánovanému rozpočtu další finanční prostředky (např. od nového investora, případně v rámci některé z možných forem dotací) a vyhlášovatel by tedy již nemusel být vázaný jen na výši ceny předložené nabídky, nýbrž by mohl upřednostnit jiné kritérium, zejména pak takové týkající se kvality. Ačkoliv by bylo možno proti tomuto postupu namítat možné oslabení uvedené transparentnosti soutěže a rovnosti v postavení jejích účastníků, je třeba – právě s odkazem na výše zmíněnou zásadu smluvní volnosti – zdůraznit, že záleží pouze na účastnících, zda se na základě podmínek vyhlášené veřejné obchodní soutěže zúčastní.

V souvislosti s výběrem nejvhodnějšího návrhu je nutno zmínit ještě jeden významný problém, kterým je možnost vyhlášení tzv. užší soutěže. Je třeba si položit otázku, jak se k této možnosti staví obchodní zákoník právě v ustanoveních upravujících provedení výběru z předložených návrhů (tj. v § 286 odst. 1 a 2 ObchZák). Tímto problémem se podrobněji zabývala v jednom ze svých děl mimo jiné také Pelikánová, která si kladla otázku, zda koncepce užší soutěže ve vazbě na předmětná ustanovení obchodního zákoníku v kontextu s jejich kogentní povahou vůbec ob stojí. V rámci svých úvah vyjádřila pochybnosti o účelnosti stanovení kogentnosti pro celou zákonnou úpravu obchodní veřejné soutěže, ale také pochybnosti o samotné formulaci § 286 odst. 1 ObchZák. Dle jejího názoru z ní jednoznačně vyplývá, že se jedná o výběr pouze jediného návrhu. Pokud by tedy vyhlášovatel vybral více návrhů pro případné druhé kolo, postupoval by v rozporu s tímto ustanovením. Takovýmto postupem dochází dle jejího tvrzení k nesouladu mezi ustanoveními § 286 a § 285 odst. 2 ObchZák.⁸¹

S uvedenou argumentací je jistě možné souhlasit, ovšem právě s ohledem na zmíněný rozpor je nutno přiklonit se k závěru, ke kterému dospěla v uvedeném díle i

---

⁸¹ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 133.

sama Pelikánová. Jak uvádí - v případě je-li splněna podmínka, že vyhlášovatel již ve vyhlášení podmínek soutěže stanoví pravidlo více kolové soutěže, neměl by být v tomto nikterak omezován a takovéto počínání by mu mělo být umožněno.

Obdobný rozpor by mohl de facto nastat i v případě, pokud by měl vyhlášovatel v záměru na základě obchodní soutěže uzavřít několik smluv současně s více předkladateli návrhů. Ačkoliv tento postup nebude příliš častý, neboť vyhlášovateli v podstatě nic nebrání, aby uzavřel smlouvu s dalším z předkladatelů nad rámec vyhlášené obchodní soutěže, přikláním se i v tomto případě k tomu, že by vyhlášovatel neměl být ani v takovémto postupu omezován a v podmínkách soutěže by měl mít možnost stanovit, že má v úmyslu akceptovat více návrhů.

Ať se vyhlášovatel rozhodne pro výběr jednoho či více návrhů, vždy by měl mít na paměti, že provedení výběru není pouhým právem, nýbrž je zároveň i jeho povinností. Tuto zákonnou povinnost může splnit vyhlášovatel také tak, že v souladu s ustanovením § 287 odst. 2 ObchZák odmítne všechny předložené návrhy.

Naproti tomu porušit povinnost provést výběr vítězného návrhu může vyhlášovatel hned několika způsoby. První možností je, že vyhlášovatel ve lhůtě stanovené v podmínkách soutěže výběr vůbec neprovede. Další možností je takové počínání, kdy vyhlášovatel sice výběr provede, ale učiní tak v rozporu s ustanovením § 286 odst. 1 ObchZák. Do tohoto rozporu se dostane buď tím, že vybere návrh, který obsahem neodpovídá vyhlášeným soutěžním podmínkám, anebo jeho přijetí neoznámí způsobem či ve lhůtě, jež stanoví podmínky soutěže.

Pokud by vyhlášovatel jakýmkoliv z uvedených způsobů porušil povinnost provést výběr nejvhodnějšího z předložených návrhů, jsou účastníci, kteří by byli takovýmto jednáním poškozeni, oprávněni domáhat se nápravy u soudu. Nejsnazším v tomto směru bude z hlediska dokazování pro poškozené účastníky soutěže prokázání nároku na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti vyhlášovatele. Bude tomu tak například v situaci, kdy by byl vyhlášovatelem vybrán návrh, jenž neodpovídal zveřejněným soutěžním podmínkám. Mimo požadování náhrady škody by se mohl takovýto neúspěšný účastník soutěže domáhat u soudu také neplatnosti smlouvy

uzavřené mezi vyhlášovatelem a jiným vybraným účastníkem soutěže.⁸²

Mnohem obtížněji by se postupovalo v případech, kdy by vyhlášovatel neprovedl výběr vůbec, a účastníci by se chtěli domáhat nahrazení projevu vůle soudním rozhodnutím podle § 161 odst. 3 OSŘ. Toto nahrazení projevu vůle bude složité zejména při absence stanovených kritérií pro výběr nevhodnějšího návrhu v podmínkách vyhlášené soutěže, respektive v případě, kdy tato kritéria stanoví pro výběr návrhu pouze volnou úvahu vyhlášovatele. Z těchto důvodů je lepší se u soudu domáhat namísto nahrazení projevu vůle uložení povinnosti vyhlášovateli soutěže vybrat nejvhodnější návrh.⁸³

---

⁸² Právo domáhat se nápravy touto cestou bylo neúspěšnému účastníku přiznáno rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 3.4.1997, sp. zn. 2 Odo 8/96, Právo a podnikání 12/97, příloha II. Blíže k tomuto též v kapitole 7. *Zahrnutí návrhu do soutěže*.

⁸³ Shodně k tomuto in Hulmák, M. *Uzavírání smluv v civilním právu*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2008, str. 147., nebo I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. *Obchodní zákoník – Komentář*, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 873.

10. Uzavření smlouvy

Celý proces vyhlášené obchodní veřejné soutěže lze řádně dovést dvojím způsobem. Podle prvního z nich soutěž skončí tím, že její vyhlášovatel po provedení výběru nejvhodnějšího návrhu učiní přijetí vybraného návrhu, neboli akceptuje jej. Druhou možností, jak zakončit vyhlášenou soutěž, reprezentuje postup, kdy vyhlášovatel odmítne všechny předložené návrhy. Předpokladem pro toto jednání je vyhrazení si takovéto možnosti vyhlášovatelem předem ve vyhlášených podmínkách soutěže v souladu s § 287 odst. 2 ObchZák.

O druhé z uvedených možností, odmítnutí všech předložených návrhů do soutěže, bylo pojednáváno blíže v předchozí kapitole, proto se nyní budu věnovat procesu zakončení obchodní veřejné soutěže přijetím návrhu. Obchodní zákoník k tomuto v § 287 odst. 1 stanoví vyhlášovateli povinnost akceptovat návrh, jenž vybral v souladu s ustanovením § 286 ObchZák. V tomto ustanovení, na něž je odkazováno, je uvedeno: „Vyhlášovatel vybere nejvhodnější z předložených návrhů a oznámí jeho přijetí způsobem a ve lhůtě, jež stanoví podmínky soutěže.“⁸⁴

Formulace o „oznámení přijetí návrhu“ však může svádět k myšlence, že mezi výběrem nejvhodnějšího návrhu a jeho přijetím existuje další úkon, který představuje právě toto oznámení. Ve skutečnosti měl zákonodárce na mysli, že oznámením představuje přijetí návrhu, jehož následkem je uzavření smlouvy.⁸⁵

Ke vzniku smlouvy v obchodní soutěži se vyjádřil také Nejvyšší soud ČR v rozsudku pod sp. zn. 32 Cdo 2354/99, v jehož odůvodnění je uvedeno: „Dovolací soud zdůrazňuje, že smlouva v obchodní veřejné soutěži...vzniká již sdělením vyhlášovatele o přijetí návrhu vybranému účastníkovi...“⁸⁶

Jestliže se vrátíme k citovanému § 286 odst. 1 ObchZák, vyplývá z něj, že pro akceptaci návrhu musí být předem ve vyhlášených podmínkách soutěže stanovena lhůta. Ačkoliv i v ustanovení § 282 odst. 1 ObchZák je tato lhůta označována jako „lhůta pro oznámení vybraného návrhu“, je i s ohledem na výše uvedené zcela zřejmé, že

---

⁸⁴ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 286 odst. 1.

⁸⁵ K této problematice pojednáváno blíže in Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 133.

⁸⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. června.2003, sp. zn. 32 Cdo 2354/99, zdroj ASPI JUD č. 23960 CZ.

zákonodárce měl na mysli lhůtu akceptační.

V souvislosti s akceptační lhůtou pak mohou nastat dvě nestandardní situace. První z nich je ta, že tato lhůta ve vyhlášených podmínkách není stanovena vůbec. V takovémto případě se bude jednat i podle názoru Plívy o relativní neplatnost vyhlášení ve smyslu § 267 ObchZák.⁸⁷ Zároveň však nutno konstatovat, že tímto není vyloučena možnost vzniku smlouvy na základě akceptace předloženého návrhu v rámci neplatné soutěže. K jejímu vzniku by ovšem došlo na základě obecné úpravy uzavírání smluv, nikoliv v rámci obchodní veřejné soutěže.

Druhá problematická situace může nastat tehdy, kdy lhůta pro oznámení vybraného návrhu ve vyhlášených podmínkách sice určená je, ale vyhlášovatel ji nedodrží a překročí ji. V takovém případě se bude postupovat opět dle § 287 odst. 1 ObchZák, který dále v druhé větě říká: „Sdělí-li vyhlášovatel přijetí návrhu po lhůtě stanovené v podmínkách soutěže, smlouva nevznikne, jestliže vybraný účastník soutěže sdělí vyhlášovateli bez zbytečného odkladu po dojití sdělení o přijetí návrhu, že odmítá smlouvu uzavřít.“⁸⁸

Z citovaného ustanovení obchodního zákoníku tedy lze dovodit, že pokud účastník, jehož návrh byl opožděně přijat, poté co mu bylo toto opožděné přijetí doručeno, neoznámí vyhlášovateli, že odmítá smlouvu uzavřít, povede i opožděná akceptace k platnému uzavření smlouvy. Pro učinění tohoto oznámení zákon stanoví, že musí být učiněno bez zbytečného odkladu. Vzhledem k tomu, že obchodní veřejná soutěž bývá zpravidla vyhlášována na uzavření komplikovanějších smluv, neměla by být tato lhůta omezena pouze na případnou přípravu oznámení o odmítnutí a její odeslání, ale měla by v sobě zahrnovat i určitou dobu pro vyhodnocení a posouzení ze strany oferenta. Vždy by se proto tato lhůta měla posuzovat s ohledem na konkrétní situaci.

Mimo zvláštní úpravy obsažené v obchodním zákoníku, se na akceptaci návrhu v rámci obchodní veřejné soutěže vztahují rovněž ustanovení obecné úpravy uzavírání smluv v občanském zákoníku. Z tohoto důvodu platí v souladu s § 44 odst. 2 ObčZák požadavek, že akcept návrhu musí být bezvýhradný a nemůže tedy obsahovat žádné

---

⁸⁷ Plíva, S. Obchodní veřejná soutěž, Právo a podnikání, 9/1994, str. 11.

⁸⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ze dne 5. listopadu 1991, § 287 odst. 1

dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny a podmínky.

Pro úplnost je ještě vhodné uvést, že obchodní zákoník v souvislosti se skončením soutěže stanoví podnikateli ještě jednu povinnost, a to vyrozumět po jejím ukončení soutěže bez zbytečného odkladu neúspěšné účastníky o tom, že jejich návrhy byly odmítnuty. Ačkoliv nestanoví pro její nesplnění žádnou sankci, připadá v úvahu, aby účastník žádal náhradu škody mu vzniklé v důsledku prodlení vyhlášovatele se splněním této povinnosti. Tato povinnost však nemá žádný bezprostřední význam pro uzavření smlouvy, ale neúspěšní účastníci jsou legitimováni se domáhat přezkumu uzavření smlouvy určovací žalobou.

ČÁST TŘETÍ – POSTAVENÍ VEŘEJNÉ OBCHODNÍ SOUTĚŽE V ČESKÉM PRÁVU

11. Zákonná úprava v obchodním zákoníku a hospodářském zákoníku

Jak lze dovodit z předcházející části této diplomové práce, institut obchodní veřejné soutěže je upraven zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, a to v § 281 až 288. Tato ustanovení jsou na základě § 263 odst. 1 ObchZák řazena mezi kogentní, tudíž se od nich nelze odchýlit. Na problematičnost takového zařazení některých ustanovení jsem upozornil již při rozboru jednotlivých částí procesu obchodní veřejné soutěže. Připomenu tedy jen, že mezi některými autory⁸⁹ vyvolává kontroverzi ohledně zákonného stanovení kogentnosti následující ustanovení:

a. Ustanovení § 283 ObchZák, u něhož vyvolává pochybnosti o jeho kogentnosti to, že vyhlášovatel může vyjádřit vůli neřídit se tímto ustanovením.

b. Ustanovení § 284 odst. 3 ObchZák, u kterého by při doslovném výkladu z jeho kogentnosti vyplývalo, že v případě, kdy by vyhlášovatel nepřiznal v podmínkách soutěže účastníkům právo na náhradu nákladů spojených s účastí v této soutěži a přes to takovou náhradu jim následně poskytnul, by se vždy jednalo o bezdůvodné obohacení.⁹⁰

c. Ustanovení § 285 odst. 2 ObchZák, k němuž Pelikánová uvádí: „I v tomto případě je část ustanovení dispozitivní, protože podmínky soutěže mohou vyloučit opravu technických chyb v návrhu. Opravu, která je dispozitivně možná bez omezení.“⁹¹

Dalším problémem, který v souvislosti se zákonnou úpravou obchodní soutěže může nastat, je dovolenost vyhlášení tzv. užší, neboli vícekolové, soutěže. Ačkoliv žádné ze zmiňovaných ustanovení obchodního zákoníku výslovně neupravuje vyhlášení

---

⁸⁹ Rozborem kogentního charakteru jednotlivých ustanovení upravujících obchodní veřejnou soutěž se ve svém komentáři k obchodnímu zákoníku zabývá zejména I. Pelikánová in Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998.

⁹⁰ I. Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 871.

⁹¹ Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998, str. 130.

obchodní veřejné soutěž, která by probíhala ve více kolech, připouští tuto možnost většina autorů, a to zejména s odkazem na znění § 285 odst. ObchZák.⁹²

Přijetím obchodního zákoníku, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1992, došlo mimo jiné ke zrušení a nahrazení zákona č. 109/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, hospodářského zákoníku. Také tento zákon, jenž byl tehdejším hlavním obchodněprávním pramenem, obsahoval v rámci své úpravy v § 356a, § 356b a § 356c ustanovení korigující institut obdobný obchodní veřejné soutěži, který se nazýval veřejnou soutěží. Tato ustanovení byla do hospodářského zákoníku vložena až v rámci novelizace v roce 1970. Dušánek ve svém komentovaném výkladu k této úpravě uvádí: „Institutů zde upravených lze využít na úseku investiční výstavby, případně i při výběru nejvhodnějších dodavatelů výrobků.“⁹³

V návaznosti na výše uvedenou problematiku možnosti vyhlášení tzv. užší soutěže doplním, že hospodářský zákoník její vyhlášení výslovně připouštěl. V § 356c HospZák bylo k tomuto uvedeno: „Jestliže organizace vyhlásí užší soutěž, mohou se jí zúčastnit jen vyzvané organizace. Podmínky užší soutěže se nezveřejňují. Jinak platí i pro užší soutěž přiměřeně ustanovení o veřejné soutěži.“⁹⁴

---

⁹² L. Kopáček in Obchodní kontrakty. I. díl. 1. vydání, Praha: Prospektrum, spol s r.o., 1993, str. 52.

⁹³ In Dušánek, F. a kol. Hospodářský zákoník – komentář. Praha: Panorama, 1986, str. 589.

⁹⁴ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, § 356c.

12. Veřejné zakázky a veřejná soutěž podle občanského zákoníku

V souvislosti s obchodní veřejnou soutěží je vhodné alespoň krátce zmínit další dva instituty, a to veřejnou zakázku a veřejnou soutěž podle občanského práva. O prvním z nich budu pojednávat jakožto o speciální formě veřejné obchodní soutěže. Druhému z uvedených institutů se pak budu věnovat proto, že je s ohledem na podobné označení způsobilý k záměně s obchodní veřejnou soutěží, ačkoliv se jedná o dva zcela odlišné jevy.

V rámci analýzy veřejných zakázek se nebudu zabývat tím, co konkrétně představují – v tomto směru postačí konstatování, že představují speciální podobu obchodní veřejné soutěže. Zaměřím se spíše na jejich úpravu, zejména na její vztah k úpravě obchodního zákoníku.

Úprava veřejných zakázek je obsažena v zákoně o zadávání veřejných zakázek, který od svého přijetí prošel postupně dvojitou rekonstrukcí. Z ustanovení § 3 odst. 1 původního zákona o zadávání veřejných zakázek, publikovaném pod č. 199/1994 Sb., vyplývalo, že má povahu *lex specialis* ve vztahu k obchodnímu zákoníku, neboť se v něm uvádělo: „Při obchodní veřejné soutěži postupuje zadavatel podle obchodního zákoníku, pokud tento zákon nestanoví jinak.“⁹⁵ Důsledkem tohoto ujednání bylo především to, že jestliže tento zákon neměl pro skutkové podstaty zakotvené v § 281 až 288 ObchZák speciální úpravu, bylo třeba užít těchto ustanovení obchodního zákoníku.

Uvedený vztah subsidiarity mezi uvedenými zákony byl však odstraněn zákonem č. 40/2000 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který představoval rekonstrukci zákona č. 100/1994 Sb. Úprava veřejných zakázek v tomto rekonstruovaném zákoně byla zcela oddělenou a komplexní, bez závislosti na obecné úpravě obchodní veřejné soutěže v obchodním zákoníku. Přesto však i tento zákon byl pod vlivem přijetí nových směrnic Evropského parlamentu a Rady⁹⁶, jejichž transpozici do něj kvůli jeho špatné legislativní konstrukci nebylo možné zajistit novelou, rekonstruován zák.č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Také tato stávající úprava zachovala svoji nezávislost na

---

⁹⁵ Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, § 3 odst. 1.

⁹⁶ Jedná se o směrnice 2004/17/ES, ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek na stavební subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, a směrnice 2004/18/ES, ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

ustanoveních obchodního zákoníku o obchodní veřejné soutěži.

Jak bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, druhým institutem, na který je třeba v souvislosti s obchodní veřejnou soutěží upozornit, představuje veřejná soutěž upravená v občanském zákoníku v § 847 až 849. Nemám však v úmyslu zabývat se touto úpravou příliš do hloubky, spíše bych rád upozornil na rozdílnost tohoto institutu od obchodní veřejné soutěže. Jedná se o dva zcela odlišné jevy, jež jsou nezávisle na sobě upraveny a nelze je tudíž zaměňovat. Nejzákladnější rozdíl představuje fakt, že předmětem obchodní veřejné soutěže je návrh smlouvy, naproti tomu předmětem veřejné soutěže podle občanského zákoníku je určitý výkon (provedení díla nebo vyvíjení jiné činnosti). Kopáč shrnul rozdíly mezi těmito dvěma instituty takto: „Zatím co veřejná obchodní soutěž je pouze způsobem uzavírání smlouvy, vyplývá z veřejné soutěže podle občanského zákoníku na základě jednostranného prohlášení závazek vyhlášovatele poskytnout určitou cenu, jestliže bude provedeno dílo nebo uskutečněn výkon, jež jsou předmětem soutěže.“⁹⁷

---

⁹⁷ Kopáč, L. Obchodní kontrakty. I. díl. 1. vydání, Praha: Prospektrum, spol s r.o., 1993, str. 49.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se zabýval pojetím obchodní veřejné soutěže, především ve vztahu k její právní úpravě. Při svém hodnocení jsem vycházel jak z textů příslušných právních předpisů, tak z odborné literatury i z judikatury soudů.

Na základě provedené analýzy mohu konstatovat, že právní úprava obchodní veřejné soutěže náleží výlučně do práva soukromého, neboť jejím prostřednictvím vzniká obchodní závazkový vztah. Představuje zvláštní způsob uzavírání obchodní smlouvy, přičemž jej lze označit též jako předkontraktačním procesem, jehož výsledkem je zpravidla uzavření smlouvy. Ačkoliv celý proces obchodní veřejné soutěže je relativně celistvě upraven obchodním zákoníkem v § 281 až 288, nevyhnou se ani této úpravě, stejně jako je tomu u jiných institutů, jisté spory ať už většího či menšího významu.

Jedním z oněch méně významných sporů pro samotné vyhlášení a průběh soutěže je otázka kogentnosti všech ustanovení obchodního zákoníku věnovaných tomuto institutu, která je předepsána na základě § 263 odst. 1. Jedná se spíše o teoretický problém, jímž se zabývá část autorů s tím, že dle jejich mínění ne všechna ustanovení lze označit za plně kogentní. Tito autoři prohlašují některá z nich fakticky za dispozitivní (např. § 283, 284 odst. 3, 285 odst. 2 ObchZák). Jejich argumentace je založena na tvrzení, že daná ustanovení sama o sobě umožňují subjektům se od nich určitým způsobem odchýlit. Ačkoliv přiznávám, že stanovení kogentnosti pro celou úpravu obchodní veřejné soutěže tak, jak činí obchodní zákoník, je místy sporné, nemyslím si, že by to mělo na reálný průběh soutěže nějaký faktický vliv a dopad. Vyhlášovatel i účastníci mohou postupovat vždy pouze v těch mezích, jež jim ukládá zákonná úprava. Pokud je jim ponechán určitý prostor pro odchýlení se, vždy je zároveň stanovena hranice takového odchýlení.

Dalším z těchto spíše teoretických problémů je určení, z jakého počtu fází se celý proces obchodní veřejné soutěže skládá. Za jednoznačné lze označit to, že oproti běžnému procesu uzavírání smluv, jež je složen pouze z fáze návrhu smlouvy a fáze akceptace tohoto návrhu, obchodní veřejná soutěž je tvořena vícero fázemi. Literatura se přesto však o to, zda se jedná o trojfázový či čtyřfázový proces. V rámci svých poznatků jsem dospěl k závěru, že taktéž provedení výběru nejvhodnějšího z předložených

návrhů, ačkoliv nepředstavuje právní úkon, je nutné považovat za jednu z fází. Z tohoto důvodu jsem přesvědčen, že obchodní soutěž je tvořena čtyřmi po sobě jdoucími fázemi, jimiž jsou: vyhlášení soutěže, předkládání návrhu smlouvy, vyhodnocení předložených návrhů a přijetí vybraného návrhu vyhlášovatelem a oznámení o tomto přijetí navrhovateli.

Při svém rozboru zákonné úpravy obchodní veřejné soutěže jsem však narazil i na mnohem zásadnější otázky s ní spojené. Jednou z nich je ta, zda vyhlášovatel může v souladu s platnou úpravou vyhlásit vícekolovou soutěž, někdy též označovanou jako tzv. užší soutěž. Přestože obchodní zákoník, oproti dřívějšímu hospodářskému zákoníku, o této tzv. užší soutěži vůbec nehovoří, přikláním se k názoru, že její vyhlášení možné je. Moje stanovisko vychází jak z formulace § 285 odst. 2 ObchZák, který de facto otevírá cestu k takovému postupu, tak i z celkové úpravy obchodní veřejné soutěže v obchodním zákoníku, neboť ten v žádném ze svých ustanovení tuto možnost nevyklučuje. Vyhlášení tzv. užší soutěže ovšem musí být dle mého názoru vždy podmíněno tím, že jsou na ni případní účastníci upozorněni předem ve vyhlášených podmínkách soutěže.

Jako velmi sporná se jeví zejména pro subjekty obchodního práva také otázka, kdy dojde k vyhlášení obchodní veřejné soutěže, na kterou se vztahuje příslušná ustanovení obchodního zákoníku, a kdy se naopak bude jednat o pouhé nezávazné výběrové řízení. Problém je v tom, že někteří z nich se domnívají, že jimi učiněné výzvy z určitých důvodů nelze kvalifikovat jako vyhlášení obchodní veřejné soutěže, tudíž se na něj nevztahují práva a povinnosti, které jejím účastníkům předepisuje zákon. K tomuto mylnému názoru je vede zejména to, že zvolili pro tuto výzvu, nebo lépe vyhlášení, jiná označení než obchodní veřejná soutěž. Analýzou příslušných ustanovení s přihlédnutím k judikatuře jsem dospěl k názoru, že klíčovým pro posouzení je vždy obsahová stránka takového úkonu. To znamená, že jestliže podnikatel učiněnou výzvou naplní všechny zákonem požadované předpoklady pro vyhlášení soutěže, není pro ní rozhodující její označení. V takovém případě platí, že jak osoba, jež výzvu učinila, tak i osoby, které se na základě této výzvy rozhodli podat návrh, jsou vázáni zákonnou úpravou obchodní veřejné soutěže.

V neposlední řadě jsem se zabýval též otázkou, jak na institut obchodní veřejné soutěže pohlížejí soudy při své rozhodovací činnosti. V této souvislosti bych zdůraznil, že

postup soudů, pokud jde o posuzování splnění zákonných podmínek a podmínek stanovených vyhlášovatelem při vyhlášení soutěže, je striktně formalistický. Tento přístup odůvodňují tím, že veřejná obchodní soutěž je sama o sobě založena na formálním posuzování stanovených podmínek, což poté přispívá k transparentnosti soutěže.

I přes zmiňované nedokonalosti zákonné úpravy veřejné obchodní soutěže a možná i přílišný důraz na formálnost, zaujímá tento institut v českém právu zcela jistě důležité postavení. Je tomu tak především díky jejímu účelu, neboť pro budoucího kontrahenta představuje prostředek k uzavření co možná nejvýhodnější smlouvy. Zároveň stále platí, že reprezentuje pouze jednu z možností jak uzavřít obchodní smlouvy. Nutnost jejího použití k uzavření smlouvy zákon, oproti veřejným zakázkám, nepřikazuje a je zcela na vůli subjektů obchodního práva, zda si ji pro uzavření závazkového vztahu zvolí či nikoliv.

Seznam zkratk

HospZák - zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník

ObchZák - zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ObčZák - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Použitá literatura

Monografie:

- Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P. a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní závazky. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007.
- Black, H. C. Blackův právnický slovník. II. díl. 6. vydání. Praha: VICORIA PUBLISHING, 1993.
- Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník – komentář, 4. Díl, Praha: Polygon, 2002.
- Dušánek, F. a kol. Hospodářský zákoník – komentář. Praha: Panorama, 1986.
- Faldyna, F. a kol. Obchodní zákoník s komentářem, 2. Díl, Praha: CODEX Bohemia, 2000.
- Faldyna, F. a kol. Obchodní právo, Praha: ASPI, 2005.
- Fiala, J. a kol. Občanské právo hmotné. 3. Vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2002.,
- Fiala, J. a kol. Občanské právo. Praha: ASPI, 2006.
- Hulmák, M. Uzavírání smluv v civilním právu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2008.
- Jurčík, R. Zákon o veřejných zakázkách. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006.
- Kobliha, I. a kolektiv, Obchodní zákoník. Komentář, Praha: Linde Praha, 2006.
- Kopáč, L. Obchodní kontrakty. I. díl. 1. vydání, Praha: Prospektrum, 1993.
- Krčmář, J. Základy přednášek o právu občanském. Právo obligační, Praha: Všehrd, 1924.
- Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. díl, 2. upravené vydání, Praha: Linde, 1998.
- Pelikánová, I. a kol. Obchodní právo. II. díl. 2. přepracované vydání. Praha: CODEX Bohemia, 2003.
- Pelikánová, I. Obchodní právo. Obligační právo. 4. díl. Praha: ASPI, 2009.
- Plíva, S. Obchodní závazkové vztahy. Praha: ASPI, 2006.
- Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. II. Díl. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009.
- Pospíšilová, A., Pospíšil, M. Obchodní vztahy a spory. 1. Vydání. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2005.
- Slovácová, Z. České obchodní právo, Praha : Nakladatelství Karolinum, 2007.
- Stuna, S. a kol. Obchodní zákoník s podrobným komentářem pro právní a podnikatelskou praxi. Praha: Trizonia, 1992.
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník – Komentář, 12. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009.
- Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné 2. 3. Díl: Závazkové právo, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009.
- Zuklínová, M. Smlouva, Praha: Academia, 1985.

Články:

- Plíva, S. Obchodní veřejná soutěž, Právo a podnikání, 9/1994.
- Plíva, S. Uzavírání obchodních smluv, Právo a podnikání, 8/1995.
- Plíva, S. Uzavírání obchodních smluv, Právo a podnikání, 9/1995.
- Vích, J. Vztah obchodního zákoníku k zákonu o zadávání veřejných zakázek, Právní praxe v podnikání, 5/1996.
- Vích, J. Uzavření smlouvy podle výsledku obchodní veřejné soutěže, Právní rádce, 8/2004.

Judikatura:

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3.4.1997, sp. zn. 2 Odon 8/96, Právo a podnikání 12/97, příloha II.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.2.1998, sp. zn. 2 Odon 76/1997, Soudní judikatura 14/98.
- Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 28.8.2001, sp. zn. 29 Odo 14/2001, Soudní judikatura 11/2001.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20.6.2003, sp. zn. 32 Cdo 2354/99, zdroj ASPI JUD č. 23960 CZ.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.3.2008, sp. zn. 32 Odo 946/2006, zdroj ASPI JUD č. 106005 CZ.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5.8.2009, sp. zn. 28 Cdo 1661/2009, zdroj ASPI JUD č. 156620 CZ.

Veřejná obchodní soutěž

Public tender

Summary

The purpose of my thesis is to analyse public tender, which represents the best way how the potential contractor could conclude to an optimal agreement. The reason why I choose this particular topic is my aim to increase the knowledge about public tender because its usage in business transaction is very rare. My thesis focuses on its law adjustment in Commercial Code. However, the Code devotes its law adjustment relatively few provisions (Sections 281 – 288), public tender is the complicated institute of the law and therefore it is necessary to analyse it closer. The thesis does not set up the goal to find new ideas, but rather critically reviewed the regulation and the legal position of public tender in the Czech law order.

The thesis is composed of three chapters; each of them deals with different aspects of public tender.

Chapter one deals with trade agreements, because public tender is the specific form of agreement formation. This chapter mentions the distinction between the adjustment in Commercial and Civil Code.

Chapter Two examines public tender. It focuses on each relevant part, in which public tender appears. It contains individual statutory provisions about public tender. As well, it deals with the basic problems which public tender may cause. The solution of problems is specified in opinions and arguments of various authors, including the court cases.

The third part describes the status of public tender in Czech law. Then, there are also analysed two other institutes, which are related to the public tender in some way. The first of those areas are public contracts, which represents a special form of public tender. The second one is public competition, governed by Civil Code. In that case, despite carrying the similar title, it is absolutely different institute.

Conclusions are drawn in the last chapter where I try to assess pros and cons of regularisation of public tender. At the same time, where it is possible, I try to provide some solutions of the raised issues.

Seznam klíčových slov:

VEŘEJNÁ OBCHODNÍ SOUTĚŽ

PUBLIC TENDER

OBCHODNÍ SMLOUVA

COMMERCIAL CONTRACT

VYHLÁŠENÍ

ANNOUNCEMENT